

Světlik

svět libereckých knihoven

*bách po odpadnutí vod první suchá země i na temeni Ještěda.
na, usedají do stínu platanů a jejich urputné vzezření se stává mírným.
jí nazdarbůh. Být básníkem, to není jenom tak. Slunko bylo u samého západu a svatojánní broučci vstávali.
Oh, moje Mañon! Byl pozdní večer – první máj, večerní máj – byl lásky čas.
to be done.
ler Fall ist.*

Na krásném modrém Dunaji...

... tento valčík sice na lednovém plese liberecké knihovny nezazněl, ovšem zaznělo tam mnoho skladeb jiných a letos už podruhé jsme do nového roku přímo vtančili. Jistě, organizace plesu je více než náročná, prověří se kvalita a nasazení spolupracovníků, ale výsledek stojí za to. Skoro jako ples v opeře vypadá ten náš, a příští rok si objednáme i světoznámý valčík. Akce v knihovnách neděláme přece pro své obveselení či jen tak, že nemáme co na práci. Každá neobvyklá událost přiláká do knihovny lidi, kteří by tam běžně nezavítali – a ti pak třeba přijdou jindy a do knihovny se přihlásí jako čtenáři. Nekomerčnost prostoru a provedení pak oceňují ti, kteří jsou již

nasyceni všudypřítomnými reklamami, hlukem a byznysem.

... volně vplouváme do února a března... Skutečně? Dokončujeme přípravu nového webu knihovny a spolupracujeme na vydání knihy romské autorky Heleny Patyiové. A březen – měsíc čtenářů? Ten neposkytuje žádný oddech pro nikoho. Vyhlašují se čtenáři a čtenářky roku – letos jsou to nejlepší děti. Základem pro hodnocení je počet přečtených knih v roce 2012, ale velkou roli hraje i aktivita dětí, porozumění textu, zvědavost. „S námi vždy all inclusive“ – motto, které má v letošním roce nalákat i nečtenáře, knihovny se snaží o atraktivní nabídku kulturních a vzdělávacích akcí, přednášek, výstav, besed na rozličná témata, soutěží pro děti i dospělé. Literární cena Magnesias Litera je toho jasným důkazem. Březen vrcholí Nocí s Andersenem – děti stráví dobrodružnou noc v knihovně... Kdo by nechtěl prožít noc s příběhy, kvízy a hádankami? Myslím, že na spánek nemají děti ani pomyslení, díváte se?

... duben a květen... Jarní příroda láká ven, nikdo do knihovny nepřijde. Mylná představa! Maturanti a jejich písemné práce, později ústní zkoušky – knihovnu přece potřebují..., dohánějí, co zmeškali, a navzájem si opakují nabyté znalosti, shánějí knihy a informace. V květnu je čas na Svět knihy – mezinárodní knižní veletrh v Praze, kam se mnozí jedou podívat, aby se přesvědčili, že nabídka knih je stále obrovská, konkurence e-knih se zatím moc neprojevuje. Předvečer knižního veletrhu patří noci s literaturou – čtení z knih současných evropských autorů v podání známých herců. Loňská Noc Literatury se z Prahy letos rozšiřuje do krajších i menších měst. V našem regionu se čte v České Lípě, Turnově, Liberci a atraktivitu čtení zvyšují neobvyklá místa, na kterých se bude číst – na půdě, ve sklepě, na střeše, u hasičů... a kdoví, kde ještě.

Přeji všem knihovnicím a knihovníkům hodně inspirace, dobrou náladu, spokojené čtenáře a mnoho moudrých knih k půjčování!

Mgr. Blanka Konvalinková
ředitelka

Obsah

SVĚT libereckých knihoven.....	2
<i>Z knihovny.....</i>	<i>2</i>
<i>N jako Nabrávací studio</i>	<i>2</i>
<i>Studijní cesta do italských knihoven</i>	<i>6</i>
<i>Bologna.....</i>	<i>7</i>
<i>Prato.....</i>	<i>9</i>
<i>Florence.....</i>	<i>9</i>
<i>Carpi.....</i>	<i>10</i>
<i>Rovereto</i>	<i>11</i>
<i>Akce v knihovně.....</i>	<i>12</i>
<i>Jak se podruhé tančilo v knihovně</i>	<i>12</i>
<i>Benefiční aukce knih s Jaroslavem Duškem.....</i>	<i>14</i>
<i>Tvoří knihovnici a přátelé knihovny</i>	<i>14</i>
<i>F. Párysová: Kateřina z Redernu – věrná manželka, schopná podnikatelka nebo zlá žena?</i>	<i>14</i>
<i>Z regionu</i>	<i>19</i>
<i>Cena města Semily za rok 2012 pro Mírku Vrbenskou</i>	<i>19</i>
<i>Novinky v českolipské knihovně.....</i>	<i>20</i>
<i>Knihovna v proudu času</i>	<i>21</i>
<i>Repetitio mater studiorum.....</i>	<i>23</i>
SVĚT veletrhů a soutěží	25
<i>Řekni mi, co čteš.</i>	<i>25</i>
SVĚT nových knih	26
<i>E. Wiener:</i>	
<i>Pohledy a pohlednice. Ansichten und Ansichtskarten.....</i>	<i>26</i>
<i>H. Patyiová:</i>	
<i>Oni a my.....</i>	<i>26</i>
SVĚT souvislostí	28
<i>M. Sekyra: Liberecko v české krásné literatuře 1.....</i>	<i>28</i>
SVĚT libereckých autorů.....	32
<i>Vladimír Stanislav: Pomsta Gurghů.....</i>	<i>32</i>
<i>S. Kubín: Čtyřiatřicet zamyslení</i>	<i>34</i>
<i>P. Brycz: I slepé cesty vedou k cíli – rada dědy Rybáře.....</i>	<i>37</i>
<i>I. Eliášová: Dotek smrti</i>	<i>43</i>
<i>E. Klučár: Básně</i>	<i>44</i>
SVĚT kritického myšlení.....	45
<i>O. Hejnic: Martin Dräger v Metal Gallery.....</i>	<i>45</i>
<i>O. Hejnic: Josef Honzák</i>	<i>47</i>

Redakční rada:

Marek Sekyra [KAL]

Blanka Konvalinková, Jaroslava Starcová, Libor Schiffner [KVK]

Vydává Krajská vědecká knihovna v Liberci [KVK] spolu s Kruhem autorů Liberecka [KAL] jako účelový tisk.
Tisk Geoprint Liberec, www.geoprint.cz

Evid. č. MK ČR 14407 ISSN 1214 - 2751

Z knihovny

N jako Nahrávací studio

Mít nahrávací studio v knihovně není úplně běžné. Jak0 blz okolnosti, že právě v liberecké knihovně k tomu došlo? Především musím zmínit otce této myšlenky, kterým byl známý liberecký jazzman Radek Jech, po dlouhá léta vedoucí hudebního oddělení liberecké knihovny a zároveň kapelník liberecké skupiny Jazz Ventil.

Počátkem 90. let minulého století, kdy se připravovaly podklady pro stavbu nové budovy liberecké knihovny, přišel Radek s tímto originálním nápadem a návrh byl do projektu zabudován. Devadesátá léta přinesla muzikantům úžasné možnosti a Radek si přál, aby nová knihovna rozšířila nabídku hudebního oddělení tím, že hudebníci nejen z regionu budou mít možnost nahrávání. Do té doby bylo pro regionální, začínající nebo neznámé kapely něco nemyslitelného mít alespoň vlastní demo snímek. Bohužel osud zasáhl. Radek nedlouho po svých padesáti letech odešel do hudebního nebe a projekt studia osířel.

Tou dobou za kopcem v Rozstání již od roku 1992 fungovalo nahrávací studio SPIN kytaristy Honzy Rejenta. Informace o chystaném studiu se k němu dostala, a tak se stalo, že v říjnu 2000 se celé přesunulo právě do nových prostor v knihovně. Na jeho popud byly učiněny drobné úpravy, a to proto, že po Radkovi nebyl nikdo, kdo by na projekt studia dohlížel. Málem totiž došlo k tomu, že by studiu chyběla režie se zázemím. Tak tedy nedlouho po oficiálním předání knihovny do užívání v listopadu 2000 se konalo také otevření studia SPIN v liberecké knihovně. Pásku přijela přestříhnout Ilona Csáková.

V loňském roce oslavilo studio SPIN své dvacáté narozeniny, z toho více než polovinu „strávilo“ v prostorách

knihovny. Bohužel v dubnu letošního roku prostory studia osiří, protože Honza se rozhodl přestěhovat studio k sobě domů.

Co tě k tomu vedlo?

Zlatá doba studií, myslím velkých studií, už je za námi. Celkem vzato, ta doba končí zhruba přelomem století, tisíciletí. Prvních patnáct let bylo vážně skvělých. Pak přišly nové technologie a proces se poněkud zjednodušil.

Můžeš to popsat šířeji?

Tak předně dříve se nahrávalo na pásky. To předpokládalo jistý um, zručnost, ale i znalosti kolem slaboproudu, zvuku a techniky. Ne že by to dnes nebylo zapotřebí, ale digitální technologie opravdu zjednodušily proces zpracování zvuku. Ten obrovský mixážní pult, ze kterého mají mladší ročníky děs, je vlastně přenesen do počítače, a to je něco, s čím už umějí pracovat.

No dobře, ale ať už sedíš u té obrovské věci nebo u monitoru, pořád je nutné, aby to obsluhoval někdo, kdo tomu rozumí.

(úsměv) To je pravda. Jenže je to mnohem dostupnější, hlavně taky finančně, mít studio doma v obýváku. Kupříkladu půlhodinová cívka se čtyřicetistupňovým páskem stála sedm tisíc. Na jednu kapelu byly potřeba alespoň dvě, tak si vem, že jen za materiál se zaplatilo 14 tisíc a ještě se nic nenahrálo. Pak vznikla nahrávka. Samotné míchání bylo náročnější i časově. Proces umělec-mikrofon-magnetofon-mix-ten, kdo ví, jak se to dělá, se změnil na umělec-mikrofon-PC-ten, kdo ví, jak se to dělá.

Ale jde přece o kvalitu, že s tím stále otravuju.

Od roku 2002 už taky dělám na PC a musím říct, že to je opravdu rychlejší, levnější a jednodušší. Jsou ale věci, které nahrávám přes magnetofon (pozn. analogově), protože to nahrávku zjemní. Digitální zvuk je ostrý a příliš čistý. Ale možná jsem staromilec. Zažil jsem konec vinylových desek a nástup cédéček. Mladí poslouchají už jen digitální zvuky. A vinyl, i když nezmezil úplně, je pro fajnšmekry.

Stejně jsi mě nepřesvědčil o tom, že není jedno, kdo u toho sedí.

(smích) No jo no. Tak je to ale dneska se vším. Všechno je dostupné každému. Jen zkušenosti chybí.

Bohužel. Podle toho to taky vypadá. Pojďme se vrátit k činnosti studia SPIN. Byl jsi na to sám?

Rozhodně ne. Za spolupracovníky jsem měl Tomáše Marka (Lucie) a Filipa Hendrycha.

Co všechno ve SPIN studiu vzniklo? Ted' myslím od počátku.

Dávám si dohromady diskografii. Sice na stránkách studia, které jsou na internetu, je uvedeno několik desek, ale za těch dvacet let bych řekl, že jich ve studiu vzniklo tak 200. Kromě filmového dabingu a velkého symfonického orchestru jsme tu nahrávali snad všechno možné.

Kdo u tebe nahrával?

Vznikly tu čtyři desky Ilony Csákové. Marcela Holanové mluvil v jedné písničce Radoslav Brzobohatý. Jeho syn Ondřej sem pak přijel nahrát svoji první desku.

Pak tu něco namlouvala Valérie Zawadská. To je z těch známých osobností. No a potom například operní pěvec Michael Renier nebo italský zpěvák Davide Mattioli. Nemůžu se nezmínit o kapelách Těla a Solomon Bob. Regionální kapely tudy vlastně prošly všechny včetně školních skupin a sborů, samozřejmě ZUŠka. Pro zajímavost zmíním dechovou kapelu z Bavorska. To není vyčerpávající seznam, je toho mnohem víc a, jak jsem říkal, dávám to dohromady.

Na tom seznamu by neměla rozhodně chybět jedna tradiční záležitost.

Myslíš koledu? Netušil jsem, že to dotáhneme tak daleko. V prosinci 2000 vznikl nápad nahrát na oslavu otevření studia vánoční koledu v bigbítové úpravě. Stala se z toho tradice. Vždycky tak týden před Vánocemi se sejde parta zpěváků a muzikantů a v posledních letech i jejich děti a během hodinky se nabraje jedna upravená koleda. Přísným dirigentem

sboru je Filip Hendrych. Hudební doprovod obstarává vždy jiná sestava hudebníků. V roce 2010 vyšlo cédéčko první desítky koled a začali jsme další desítku.

Dodám ještě, že jsi kapelníkem „vánočního tělesa“. A co Honza Rejent muzikant?

Na Vinohradech jsme měli kapelu. To mi bylo sedmnáct. Jmenovalo se to Major. (smích) Potkal jsem se v té době na koncertě v Lucerně s Michalem Dvořákem (Lucie). Pak na veřejce i po ní jsem pořád někde hrál. Někomu na deskách, s kamarády. Letos si snad splním sen, že to, co jsme hrávali za mlada, si teď konečně taky nahraju. (smích)

Studoval jsi geologii. Co bys býval dělal, kdyby ses nedal na muziku?

Když jsem v roce 1987 skončil školu, měl bych po vojné dobře nakročeno do mineralogických sbírek Národního muzea. Můj tehdejší profesor mě doporučil. Bohužel z toho sešlo, a tak jsem nastoupil do

podniku Geoindustria Praha. Poměrně často jsem služebně jezdil směrem na Liberec, aniž bych tušil, že se tu usadím. Po devětaosmdesátém se podnik zestíhlil a my mladší jsme museli odejít, a jak už jsem říkal, devadesátá léta byla pro hudbu příznivá, najednou jsem byl muzikant.

Máš nějakou perličku?

Tak těch by bylo dost. Ale nedávno jsme se někde bavili a já se zmínil, že jsem hrál na kytaru Jiřímu Kornovi na desce O5 z roku 1992, kde vokály zpívala Lucie Bílá. Tehdy jsem byl pozván na Kavčí hory kvůli natáčení klipu, protože v té písničce, myslím, že to je Sex Ghosts, mám sólo na kytaru. Tak se tam se mnou mořili, jestli mám kytaru mít tak nebo tak. Říkal jsem si, aspoň budu slavnější, tak to tu chvíli vydržím. Celý den jsem tam strávil. Pak to běželo asi za měsíc v televizi a já tam mám jenom tu kytaru s prstama. Docela mě to naštválo. (smích) Já ten klip celejch těch dvacet let neviděl. A teď jak jsem to vyprávěl, někdo to tam začal vyfukávat na mobilu a ten klip našel. (pozn. Lucie Bílá, Jiří Korn: Sex Ghosts, Youtube, Honzovo sólo 4:58–5:16).

Hraní a práce ve studiu jsou časově náročné, zbývá ti taky čas na něco jiného?

Já jsem ve skutečnosti knihomol. Paradoxně jsem za celých třináct let, co tu jsem, nebyl v knihovně. Těším se na to, že až tady naopak nebudu, budu sem rád chodit. Bude to jiný pocit. Sbírám východní historii, od Košic na východ, Podkarpatská Rus, Balkán, Rusko, Sibiř, Kavkazsko a dál. Starý knihy. Říkám tomu balkánská knihovna. (smích) Taký mám nový knihy, ale všechno je o Východu.

Necháš nám jednou svoji pozůstalost?

(smích) Ty jo, to bych mohl. (smích)

Vím, že o tom jen nečeješ, ale že máš za sebou i několik výprav.

Tak je to obrovský kus země a nebyl jsem zdaleka všude, už taky proto, že někde jsem byl víckrát. Třeba v Albánii šestkrát, z toho třikrát s rodinou. Ale většinou cestuju sám. Je to levnější. Osamělý pocestný se taky daleko lépe seznámí s místními, respektive oni nemají takový problém být otevřenější, nemají odstup. A pak si taky vyčistím hlavu. Daleko od civilizace, třeba v tajze je najednou všechno jiné. Klidnější.

Není to nebezpečné? Albánie, Gruzie, Ázerbajdžán a další země...

Ve městech, na nádražích a letištích je třeba být opatrný, ale nesmíš to dát najevo. Taxikáři bývají pěkné potvory. Je třeba splynout s davem. Ve vesnicích, osadách je to pohoda. Jsou tam nesmírně pohostinní, až je to člověku někdy nepřijemné, když vidíš jejich chudobu a oni ti dají to nejlepší, co mají.

Kam se letos chystáš?

Se švagrem bychom chtěli ujít kousek po západním břehu Bajkalu. To jsme o tom studiu moc neřekli.

Něco máme.

Tak ono je to pořád dokola – přijde umělec, vydává zvukové vlnění, to se přenášá do kompu a pak se s tím dál pracuje. (smích)

Co bude dál?

Trochu jsem brousila internetem a hledala, jak jsou na tom v zahraničí,

zda je běžné mít studio v knihovně. Překvapivě jsem zjistila, že pravděpodobně naše knihovna drží primát, a to přímo světový. Pokud totiž v knihovně studio mají, a jde většinou o Spojené státy, pak jejich studia vznikla až po roce 2000 resp. po roce 2005. Zkuste se prostě zeptat „strýčka Googla“ na *recording studio in library*. Dokonce v jedné novozélandské knihovně otevřeli studio v knihovně v roce 2007, psalo se o tom až magazínu Library Journal. Holedbají se tam, že „mají nejspíš první studio v knihovně ve vesmíru“.

Když už tedy máme tak dlouho takto vybavenou knihovnu, určitě bude stát za to, abychom se na další etapu existence studia inspirovali tam, kde sotva začali.

S Honzou Rejentem si povídala
Kateřina Trojanová

Studijní cesta do italských knihoven

Istituto culturale e di documentazione Lazzerini (Prato) – hala služeb

Na konci října 2012 jsem se zúčastnila studijní cesty organizované Svazem knihovníků a informačních pracovní-

ků ČR, která nás zavedla do krásných končin slunné Itálie – teplotní rozdíl mezi sychravým Českem a příjemnými italským podnebím byl značný a určitě ne nepříjemný.

V rámci odborného programu byla naplánovaná návštěva univerzitních a veřejných knihoven, rozdělili jsme se proto do dvou skupin podle zájmu. Já jsem se skupinou zaměřenou na veřejné knihovny navštívila celkem šest knihoven ve městech Bologna, Prato, Florencie, Carpi a Rovereto.

Hned v úvodu bych chtěla shrnout to, co bylo – alespoň podle mého názoru – společné pro téměř všechny navštívené knihovny a určitě zajímavé:

Všechny služby zdarma

Knihovnické služby jsou vnímány jako služba veřejnosti a téměř vše je zdarma – uživatelé neplatí registrační poplatky, mnohde ani sankční poplatky, internet je zdarma úplně pro všechny. Zpoplatněné jsou pouze některé okrajové služby, jako např. pronájem studijních boxů, poplatek za náhradní čtenářský průkaz apod.

Internet mají obvykle registrovaní uživatelé k dispozici neomezeně, nabídka pro ostatní uživatele se liší podle pravidel dané knihovny (1 hodina denně, 3x 1 hodina týdně apod.).

Knihovna jako veřejné místo

Téměř všechny knihovny, které jsme navštívili, se snaží o to, aby byly vnímány jako veřejné místo, kam může přijít kdokoli a kdykoliv – zaznívaly fráze, které známe i z našich poměrů – „místo pro každého“, „knihovna = obývací místnost“. I nabídka služeb se orientuje tímto

směrem a zahrnuje nejenom půjčování knih, ale řadu dalších služeb – např. knihovna v Pratu je součástí instituce **Istituto culturale e di documentazione Lazzerini**, která je půjčovnou a studovnou, ale také zároveň veřejným místem pro všechny, výstavním prostorem, zahrnuje též textilní muzeum. Ředitel této instituce dokonce prohlásil, že návštěvník jeho instituce je „citizen“, nikoliv user, client či reader.

Rozsáhlá provozní doba

Všechny navštívené knihovny mají po celý týden poměrně rozsáhlou provozní dobu do minimálně 19–20 hod. včetně soboty, někde i neděle. Do florentinské knihovny Oblate můžete zavítat dokonce i o půlnoci – podle slov tamějších knihovníků se jedná v Itálii zatím o ojedinělý experiment, nastavení této provozní doby zdůvodňovali mimo jiné i tím, že Italové mají jiný životní rytmus a „žijí“ dlouho do noci.

Medial Library Online

<http://www.medialibrary.it>

Velké množství italských knihoven je zapojeno do projektu Medial Library Online. Jedná se o síť digitálních

knihoven, která nabízí volný přístup k různým typům digitálního obsahu – hudba, filmy, e-knihy, noviny a časopisy, audioknihy atd.

Uživatelé si mohou uvedený obsah půjčovat na omezenou „výpůjční dobu“ tak, jak to známe např. ze systému Onleihe od firmy Divibib.

V současné době jsou do projektu zapojeny knihovny ve 12 italských

regionech a dále ve Švýcarsku, Slovinsku a v Japonsku (asi 2 300 knihoven).

A teď už k představení jednotlivých knihoven:

BOLOGNA

Starobylé město založené již v 6. století př. n. l. je hlavním městem regionu Emilia-Romagna a její provincie Bologna. Městu se přezdívá *la rossa* („rudá“) – odkaz na převahu historických cihlových budov, ale také politická přezdívka (dlouhodobá levicová orientace). Bologna je sídlem nejstarší světové univerzity (založena v roce 1088).

Počet obyvatel: cca 374 000

Biblioteca Salaborsa

<http://www.bibliotecasalaborsa.it>

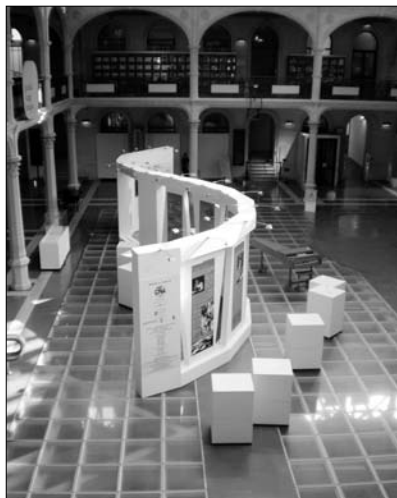
Knihovna Salaborsa je součástí sítě knihoven v Bologni. Je umístěna v historické budově, která byla pro potřeby knihovny rekonstruována. V hlavní

hale je možné si pod skleněnou podlahou prohlédnout archeologické vykopávky (zbytky románské baziliky,

základy středověkých domů, pozůstatky botanické zahrady).

O projektu knihovny se začalo hovořit v roce 1989 (v té době neměla Bologna žádnou velkou veřejnou knihovnu). Projekt – hlavně kvůli nutnosti citlivě rekonstruovat historické prostory – byl

Výstavní prostor v hale služeb

velmi nákladný a i v současné době se knihovna potýká s nedostatkem peněz.

Cílem Salaborsy je být veřejným místem, knihovnou pro všechny, ne pouze

pro registrované uživatele, velkou část návštěvníků tvoří též turisté, kteří si chtějí prohlédnout vykopávky. Mezi pilíře, na kterých je postavena filozofie knihovny, patří multimediální nabídka a multikulturní přístup.

„Srdcem“ knihovny je hlavní hala, kde jsou poskytovány centrální služby (výpůjčky, návraty, informace atd.), po knihovně jsou pak rozmístěny informační body. Na galeriích po obvodu haly mohou návštěvníci využít dílčí fondy, studovny nebo studijní boxy.

Knihovna nabízí více než 250 000 dokumentů, z toho 54 000 pro děti a teenagery (knihy, CD, DVD, CD-ROMy, noviny, časopisy, mapy atd.) Všechny dokumenty jsou k dispozici ve volných výběrech, novinky jsou doplňovány každý den.

Velká pozornost je věnovaná práci s dětmi a mládeží. Knihovna má čtyři oddělení pro děti (od miminek do cca 15 let). Maminky malých dětí mají k dispozici např. potřeby pro kojení (kojící křeslo, polštář a další potřeby), každé úterý se scházejí v klubu „Lo Spazio Mamma“. Svůj vlastní prostor mají i tzv. „mladí dospělí“ – svůj volný čas zde mohou zaplnit řadou aktivit (práce s hudbou, „sprejování“ apod.)

Knihovna Salaborsa ve spolupráci s dalšími šesti knihovnami v Bologni provozuje službu **Chiedilo al bibliotecario?** – obdobu v ČR nabízené služby Ptejte se knihovny.

Biblioteca

comunaledell'Archiginnasio

<http://www.archiginnasio.it>

Knihovna Archiginnasio sídlí v nádherných historických prostorách bývalé

univerzity, zaměřuje se na péči o historický fond, který byl v budově knihovny nashromážděn. V jejích fondcích, které zahrnují antické i středověké rukopisy, prvotisky a další tištěné práce, kroniky, mapy, fotografie atd., je uloženo svědectví o historii a kultuře města Bologna.

Jedná se o veřejnou knihovnu, ale pouze 5% dokumentů je možné si vypůjčit absenčně. Všichni návštěvníci jsou pod přísnou kontrolou, ale kompenzací jim pak je možnost pohybovat se a studovat v prostorech, kde působila řada středověkých velikánů.

PRATO

Město Prato je hlavním městem stejnojmenné provincie, leží v Toskánsku. Od 80. let 20. století zažívá dynamický rozvoj, je cílem velkého množství imigrantů, především Číňanů.

Počet obyvatel: cca 190 000

Istituto culturale e di documentazione Lazzerini

<http://www.bibliotecalazzerini.prato.it>

Nová veřejná knihovna sídlící v bývalém průmyslovém objektu (textilní továrna) byla otevřena před třemi lety.

Překvapila nás velmi příjemnou atmosférou a citlivě provedenou rekonstrukcí původních budov.

Prezentuje se jako veřejný prostor pro všechny, kde mají své místo nejenom informace na různých typech médií, vzdělávání, ale též umění (knihovna slouží jako výstavní prostor) nebo relaxace, součástí je též textilní muzeum.

Kromě standardních služeb tohoto typu knihovna nabízí rozsáhlou multijazyčnou kolekci pro imigranty, kteří tvoří cca 1/4 obyvatel Prata.

Knihovna vlastní cca 250 000 dokumentů, z nichž 50% je umístěna ve volných výběrech.

FLORENCIE

Florence je hlavním městem Toskánska, městem protéká řeka Arno. Ve středověku byla centrem významné městské republiky, důležitou roli

v její historii hrál rod Medicejských. Byla kolébkou renesance a kulturním centrem severní Itálie. Od roku 1982 je historické centrum Florencie zapsáno na Seznamu světového dědictví UNESCO.

Biblioteca delle Oblate

<http://www.bibliotecadelleoblate.it>

Z městečka Prato jsme se nedočkavě přesunuli do krásné Florencie. Přímo v historickém centru, na dohled slavného florentinského dómu, stojí knihovna Oblate – jedna z dvanácti veřejných florentinských knihoven.

Knihovna v prostorách bývalého kláštera

Poskytuje standardní služby jako jsou vypůjčení a informační služby, přístup k internetu, komentované prohlídky, kulturní a vzdělávací akce. Ale spíše než svými službami nás knihovna Oblate oslovila svým umístěním v objektu bývalého ženského kláštera oblately, který vznikl v 5. století n. l., a kavárnou na terase s výhledem na dóm.

CARPI

Carpi leží v oblasti Emilia-Romagna v provincii Modena. Může se pochlu-

bit třetím největším náměstím v Itálii (Piazza dei Martiri).

Počet obyvatel: cca 65 000

Biblioteca

multimediale Arturo Loria

<http://www.bibliotecaloria.it>

Třetí den naší studijní cesty nás zavedl do města Carpi a jeho knihovny Biblioteca multimediale Arturo Loria. Je to tradiční městská knihovna s multimediální nabídkou. Součástí knihovny je též auditorium, které patří knihovně, ale je využíváno hlavně pro městské aktivity (projekce, filmy, konference, koncerty apod.).

V Carpi funguje veřejná knihovna již od 2. poloviny 19. století. Od roku 2007 působí v prostorách bývalé továrny na úpravu slámy na klobouky a pro čalounictví, které byly pro potřeby knihovny rekonstruovány.

Knihovna je strukturována do několika částí. Přízemí se vstupní halou a volným výběrem dokumentů je podle slov našeho průvodce „living room“, v 1. patře se nacházejí tiché studovny.

Nechybí – tak jako i v ostatních navštívených knihovnách – počítačová učeb-

na, výstavní prostory nebo kavárna. Knihovnou projde cca 1 000 návštěvníků denně.

Knihovna v Carpi nemá nabídku pro děti. O tu se stará samostatně fungující městská instituce **Il castello dei ragazzi** (<http://www.castellodeiragazzi.carpidiem.it/>), která je umístěna v rekonstruovaném paláci Palazzo dei Pio. Kromě knihovny s velkým množstvím knih a dalších médií mohou děti využít služeb ludotěky (půjčovny her) nebo navštívit stínové divadlo.

ROVERETO

Rovereto bylo původně starobydlou pevností, leží v provincii Trentino.

Počet obyvatel: cca 40 000

Biblioteca civica KG. Tartarotti

<http://bibliotecacivica.rovereto.tn.it>

V podhůří italských Alp leží nevelké město Rovereto, které se stalo naší

poslední zastávkou. Před knihovnou nás vřele přivítal nejenom ředitel knihovny, ale též tamější starosta s fotografem z místního tisku.

Kořeny knihovny sahají do 18. století, kdy se jejím základem stalo dědictví po učenci Girolamovi Tartarottim. V současné době knihovna působí jako kulturní centrum, které chce být atraktivní pro stále více uživatelů. Od r. 2002 sídlí část knihovny v nové budově a na celkem 9 000 m² nabízí volné výběry dokumentů s více jak 55 000 publikací (ve skladištích je uloženo dalších cca 350 000 dokumentů), studijní místa, výstavy atd. V sousedící historické budově jsou umístěny historické fondy, nachází se tam také např. část knihovny

univerzity v Trentu nebo stálá výstava starých tiskařských strojů, lisů, řezaček a dalších strojů.

V Roveretu naše cesta skončila. Za soumraku jsme se vydali na zpáteční cestu – plni inspirace a zážitků, ale také s vědomím, že české knihovny se určitě nemají za co stydět a určitě mohou být pyšné na svoji nabídku.

Dana Petrydesová

Akce v knihovně

Jak se podruhé tančilo v knihovně

Druhá lednová sobota patřila tanci v knihovně. I tentokrát se na pořádání domluvily Krajská vědecká knihovna v Liberci a Liberecká občan-

ská společnost. Hosté, kteří vstoupili do příjemně upravených prostor knihovny, se jistě dobře bavili. Tancem knihovna doslova žila – tančilo se na hlavním parketu, na galeriích, ve vstupní hale, ve velkém i malém sále.

K poslechu i tanci jazzovala a swingovala kapela Aurora JaSBand, kterou střídala skupina Domestic – ta nabízela pop, rock i lidovky. Jejich hudební vystoupení byla přerušena pouze třemi vstupy. A to, když se na parketu roztančili sólisté baletu Divadla F. X. Šaldy Maria Gornalova a Alexey Yurakov. Podruhé hudbu přerušilo swingové předtančení a krátká výuková lekce v podání Swing Busters. Tato lekce charlestonu se setkala s nebývalým zájmem publika, všichni se při zvládání tanečních kroků výborně bavili, parket byl zcela zaplněn. Třetí vstup patřil ředitelce knihovny Blance Konvalinkové spolu se zástupcem LOS Ondřejem Lochmanem. Ti se postarali o vylosování vítězných vstupenek, jejichž majitelé si odnášeli předplatné do knihovny, krásný dort či láhev sektu.

Vyznavači diskotéky si přišli na své v čtvrtém patře, kde dvěma hlavními kapelám konkurovali svými hudebními ochutnávkami Jan Prchal a Dj Dee.

Celý večer provázela příjemná atmosféra, umocněná nabídkou dobrého jídla i pití.

Polovinu z vylosovaných dortů knihovně poskytl cukrářství Jahůdk. Děkujeme.

Táňa Kuželková

Benefiční aukce knih s Jaroslavem Duškem

V sobotu 16. února proběhla benefiční aukce knih, kterou moderoval a řídil herec Jaroslav Dušek. V průběhu tří hodin plných humoru a krásných příběhů bylo vydraženo všech 58 nejmilejších knih, které pro tento účel věnovaly známé osobnosti české kul-

turní scény (např. Helena Třeštíková, Aneta Langerová, Tomáš Halík, Petra Hůlová, Viliam Poltikovič, Jaroslav Dušek a další).

Vyvolávací cena knih byla stanovená na 200 Kč, přihazovalo se po 50 Kč. Knih, které se prodaly za tuto částku, však bylo minimum, většinou se cena zvýšila řádově o několik stovek korun. Za nejvyšší cenu – 1 250 Kč se vydražila kniha Viliama Poltikoviče Touha po absolutnu.

Částka za vydražené knihy se v závěru vyšplhala na 26 000 Kč. Sdružení Anaon, které pro nás dražbu pořádalo, přidalo další obnos – celkem knihovna získala krásných 30 000 Kč, které budou použity na nákup zvukových knih pro handicapované čtenáře.

Děkujeme sdružení Anaon, panu Jaroslavu Duškovi a všem osobnostem, které do aukce věnovaly knihu.

Více informací o aukci a zajímavosti z jejího průběhu najdete na webu sdružení Anaon (<http://www.anaon.cz/>)

Dana Petrydesová

Tvoří knihovníci

Kateřina z Redernu – věrná manželka, schopná podnikatelka nebo zlá žena?

Není žádným překvapením, že po dlouhá léta bývala historiografie gen-

derově nevyvážená. Muži zaznamenávali skutky a myšlenky jiných mužů, mužský pohled na svět byl určující. Ani období raného novověku, konkrétněji přelom 16. a 17. století, se tomuto úzu nevymykalo. Pokud byla věnována detailnější pozornost ženě, muselo se jednat o osobu mimořádnou. A tou Kateřina z Redernu bezesporu byla.

Snad žádná jiná žena nezanechala svou stopu v libereckém regionu výrazněji. S upomínkami na energickou šlechtičku se ostatně setkáváme dodnes. Přímou nad portálem liberecké radnice se nachází figurální reliéf. Třetí postava zleva, žena v klobouku a dekoltovaných šatech držící v ruce listinu, představuje právě Kateřinu z Redernu. V současné době je ovšem reliéf potažen ochrannou sítí, která identifikaci soch ztěžuje. Pohlédnout Kateřině do tváře mohou návštěvníci Severočeského muzea v Liberci nebo zámku Frýdlant a Lemberk, kde její portrét shlíží ze stěn. Výčet připomínek se neomezuje pouze na hmotné památky. Jméno vznešené zakladatelky nese například liberecká čtvrť Kateřinky. A v neposlední řadě – kdo z místních nikdy neslyšel některou z četných pověstí o svárlivé majitelce frýdlantského panství, paní Kateřině? Jaké vlastně byly životní osudy této neobyčejné ženy?

Kateřina příslušela k mocnému staročeskému rodu Šliků z Pasounu a Holejče. Pocházela z početné rodiny – hrabě Kryštof Šlik a Barbora Mašťovská z Kolovrat spolu zplodili minimálně pět, pravděpodobně však ještě více potomků. Kateřina se narodila nejspíš v rozmezí let 1560–1565, ale přesné datum ani místo neznáme. Ani o jejím dětství nejsou dochovány žádné informace. Dá se předpokládat, že se jí dostalo výchovy běžné pro aristokratickou dcerku luterského vyznání: Vedle základní gramotnosti (čtení, psaní, počítání) se učila katechismu, vedení domácnosti, věnovala se ručním pracím a možná i dalším činnostem, např. hudbě a tanci. Výchova směřova-

la k tomu, aby obstála v roli manželky a matky. Ta první se naplnila roku 1582, kdy se Kateřina provdala za Melchiora z Redernu. Osmadvacetiletý muž měl úspěšně nastartovanou vojenskou kariéru. V císařských službách se vyznamenal na uherských, polských, nizozemských a ruských bojištích. Zdá se více než pravděpodobné, že se snoubenci před sňatkem znali. Nejednalo se totiž o první svazek mezi Šliky a Rederny. O pouhý rok dříve se Melchiorova sestra Judita vdala za Kateřinina bratra Štěpána a Melchiorův bratr Kryštof I. se oženil s Alžbětou Šlikovou, tetou Kateřiny. Členové obou rodů se jistě vídali při různých příležitostech, při nichž měl Melchior možnost Kateřinu poznat. Pripusťme, že na výběr životní partnerky mohly mít vliv (krom jiného) i osobní sympatie.

Kateřina a Melchior

Svatba se konala na svátek nevěstiny patronky (25. 11.) ve Frýdlantu, který si manželé také zvolili pro následující léta za své sídlo. Melchior dočasně opustil vojenskou službu a spolu s bratrem Kryštofem spravoval panství, které se skládalo z Frýdlantu, Liberce, Závídova a jim přilehlých vsí. Redernové se coby progresivní a vzdělaní šlechtici věnovali hospodářské činnosti – podporovali důlní, železářské a sklářské podnikání, dřevařství, pivovarnictví, plátenictví a soukenictví, zakládali poplužní dvory, mlýny a pily. Rovněž přikročili k přestavbě frýdlantského hradu na pohodlný renesanční zámek. Podle všeho Melchior nedržel svou choť stranou hospodářských záležitostí a Kateřina se

právě v této době naučila mnohému, co jí později přišlo velmi vhod. Novodobé pověsti líčí Kateřinu jako ženu natolik tvrdou a svárlivou, že její manžel raději prchal do bitev, jen aby s ní nemusel trávit mnoho času. Spíš než realitu odráží tyto historky celkově negativní hodnocení, kterého se rázné šlechtičně dostalo v pozdější historiografii. Při bližším zkoumání se manželství naopak jeví jako harmonické. V několika listech tituluje Kateřina manžela coby „nejmilejšího muže“ či „srdečně milovaného pána“ a na rodinné hrobce hlásá nápis vycházející z Kateřininých úst: „*Drahý manželé, dražší mi než mé srdce...*“ Jistě, může jít o určitá dobová topoi, nicméně jak uvidíme, i její činy svědčí o náklonnosti a obdivu k muži, se kterým prožila osmnáct let. Stín na spokojené soužití vrhala pouze skutečnost, že se manželé dlouho nemohli dočkat potomka. Až v létě 1591, tedy devět roků po svatbě, přišel na svět syn, pojmenovaný po strýci Kryštof. Zůstal jedináčkem. V této souvislosti je možno hovořit o biologické krizi rodu Redernů, neboť všichni čtyři Melchiorovi bratři zemřeli bez mužských dědiců. Lze si proto představit, s jakou péčí a obavami jediného pokračovatele redernské krve rodiče opatrovali. Zejména Kateřina, protože Melchior se na podzim roku 1592 vrací do armády. Během nepřítomnosti jej ve správě panství zastupovala Kateřina. A tak už to zůstalo víceméně natrvalo, protože Melchior se jako velitel císařských vojsk osvědčil a domů zavítal vždy jen na kratší čas, byť ověnčen vítěznými vavříny. Největšího triumfu dosáhl roku 1598, kdy odrazil turecký nápor

na Velký Varadín. Na památku slavné události zavedla Kateřina (nejspíš na podnět svého chotě) novou slavnost. Tzv. Varadínský svátek vítězství se měl slavit každoročně ve všech třech městech panství a vedle duchovně-světského rozměru měl i nemalý charitativní přínos, neboť při této příležitosti založila Kateřina zbožnou nadaci ve výši 200 tolarů pro kostely, školy a špitály. Projevila přání, aby se v této tradici pokračovalo „na věčné časy“, a to i v případě, že panství změní majitele. Bohužel zůstala oslyšena. V Liberci a ve Frydlantu slavnost po odchodu Redernů zanikla, pouze na Závidově se udržela až do roku 1654. Krom toho nechala Kateřina razit pamětní stříbrnou medaili s Melchiorovým portrétem a s oslavným textem.

Vdova a poručnice

Přelomem století končí šťastnější a především klidnější období hraběnčina života. Melchior totiž 20. 9. 1600 umírá. Údajně měl na smrtelném loži manželce poděkovat, že mu byla dobrou ženou a oddané s ním vše snášela. Může to být pochopitelně pouze rétorický obrat z pohřební řeči, ale v každém případě si Melchior Kateřiny vážil a důvěřoval jí, neboť ji ustanovil poručnicí nad nezletilým synem. Nejedná se o samozřejmost, jak by se na první pohled zdálo. V raném novověku nebývalo poručnictví nad nezletilým potomkem automaticky svěřováno matce, nýbrž o tomto „privilegiu“ rozhodoval muž coby hlava rodiny, většinou ve své závěti. Kateřina neměla nést toto břímě sama, Melchior jí určil

*Obraz Kateřiny z Redernu, archiv NPÚ
územní odborné pracoviště v Liberci*

za spoluporučníka synovce Hioba ze Salzu. Ten jí však, jak se později ukázalo, přidělal jen starosti, než aby jí úkol ulehčil. A že toho bylo, co mohlo dělat Kateřině těžkou hlavu: péče o výchovu a vzdělání syna, správa rozsáhlého majetku a především dluhy ve výši 70 000 tolarů, které po Melchiorovy zůstaly! Kateřina hledala finanční zdroje, kde se dalo – pomáhala si půjčkami, hospodářským podnikáním, poskytováním úvěrů. Počínala si při tom nadměrně rázně a energicky, místy až nediplomaticky. Snad právě zde tkví zárodek pověsti o „nesnášenlivé a kruté hraběnce z Redernu, která trýznila své

poddané“. Notoricky známý je její spor s frýdlantskými měšťany o právo várečné. Dnes už lze jen těžko objektivně zhodnotit, kde se nalézala pravda, ale spor, který se vlekl léta a který šlechtična nakonec prohrála, zanechal mnoho trpkosti na obou stranách a stal se nejspíš hlavní příčinou Kateřinina přesídlení do Liberce. Nešlo o jedinou příčinu, kterou Kateřina vedla. Skoro to vypadá, že se tato žena skutečně neustále s někým hádala. Avšak ne všechny spory začala Kateřina o své vůli. Nedlouho po manželově smrti byla obviněna druhým poručníkem, již zmiňovaným Hiobem ze Salzu, že coby regentka špatně hospodaří a krátí Kryštofa (tj. vlastního syna) na jeho právech. Pokud se snad Hiob domníval, že se Kateřina zalekne a poručnictví se vzdá, přepočítal se. Hraběnka pečlivě shromažďovala účty a doklady o všech finančních transakcích a po deseti letech proces vyhrála. Příběh s detektivní zápletkou připomíná případ z roku 1610. Jistý Karel Mazanec z Frymburku upozornil Kateřinu na dluh, který údajně pocházel ještě z dob, kdy žil Melchior. Kateřině se však pohledávka zdála podezřelá, proto si nechala „list dlužní“ předložit a podrobila bedlivému zkoumání nejen jeho text, ale též písmo a pečeť a vůbec okolnosti vzniku pochybného dokumentu. Není možné zde zabíhat do detailů, zkrátka a dobře, Kateřina odhalila podvod, v němž byl Mazanec jen nastrčenou figurkou a v pozadí kauzy stáli její příbuzní. Postup, s jakým jednala, je fascinující i pro současné badatele. Tato odborně neškolená žena v podstatě uplatnila zásady moderní kritiky pramenů, když provedla

obsahový i formální rozbor listiny. Ať už byla Kateřina jakákoliv, nelze jí upřít inteligenci a bystrý úsudek.

Odkaz Kateřiny z Redernu

Pod dojmem sporů ustupuje do pozadí to dobré, co Kateřina vykonala. A že toho nebylo zrovna málo. Založila obec Kateřinky, nechala postavit kostely v Novém Městě pod Smrkem, Stráži nad Nisou a Nové Vsi, financovala provoz špitálů, zřídila ve Frýdlantu lékárnu. Velkou pozornost věnovala Liberci, který se stal jejím rezidenčním sídlem. Iniciovala výstavbu zámecké kaple a zvonice, měla zásluhu na vybudování radnice, na jejíž stavbu věnovala 1 000 tolarů. Zřídila městskou kapelu, která měla hrát nejen při bohoslužbách na jejím dvoře, ale též při měšťanských svatbách. Ve Frýdlantském kostele Sv. Kříže nechala vybudovat honosnou rodinnou hrobku, kde měly být uloženy ostatky všech členů rodiny. Ironií osudu v mauzoleu odpočívá pouze Melchior, jemuž Kateřina zachovala věrnost do konce svého života. I když ovdověla v relativně mladém věku (okolo 35 let), už se znovu nevdala. Přesto nežila v osamění, kromě syna jí na libereckém zámku dělaly společnost i sestry Eleonora a Anna Marie (zvaná Mikuláška) a synovec Albin Šlik.

V létě 1611 dosáhl mladý Kryštof plnoletosti a převzal správu panství. V listině zbavující Kateřinu poručnictví se příznivě vyslovil o matčině regentství, doložil, že zaplatila dluhy po Melchiorovi a poděkoval jí za výchovu. Poslední léta života trávila Kateřina převážně na svém věnném statku

v Nové Vsi, nicméně nebyla ušetřena ještě jednoho traumatizujícího zážitku. Pobývala zrovna na libereckém zámku, když v něm dne 2. 5. 1615 vypukl hrozivý požár. Několik osob zahynulo, sama Kateřina vyvázla jen díky pomoci hejtmána Horna. Požár zničil téměř celý zámek, zachována zůstala pouze kaple. I přes rozsáhlá poškození se podařilo zámek do dvou let renovovat. V lidových zkazkách byl požár vykládán jako boží trest za to, že Kateřina neoprávněně odvezla sochu Panny Marie z kostela v Hejnicích a vystavila si ji právě v liberecké zámecké kapli. Věrohodnost příběhu o odcizení sochy oslabuje fakt, že Kateřina vyznávala luterství, které, jak známo, mariánský kult nepodporuje. Podobných za vlasy přitažených historek se o Kateřině za staletí nastrádalo více: že vlastnoručně bičovala vězně ve svém žaláři, že nechala popravit mnoho nevinných, že pronásledovala katolíky, koupala se v krvi panen atd.

29. července 1617 Kateřina na zámku v Liberci vydechla naposledy. Ačkoliv toužila spočinout po boku manžela v rodinné hrobce, toto přání se jí nikdy nesplnilo. Z nejasných příčin její tělo nebylo uloženo pod honosný náhrobek, který sama nechala vybudovat a na kterém se nachází i její socha ulitá z bronzu. Místo jejího pohřbu není dodnes známé. Syn Kryštof se aktivně zúčastnil českého stavovského povstání a po porážce na Bílé Hoře byl nucen odejít do exilu, kde roku 1642 bez potomků umírá. Panství, které Kateřina tak svědomitě opatrovala a jehož ztráty se naštěstí nedožila, připadlo Albrechtu z Valdštejna.

„Jak vnímat povahu urozené ženy? Je-li líc jejího nitra pečovatelský, starostlivý a pracovitý, co bychom mohli vyčíst na rubu její duše? Mstivost, vznětlivost, pohrdání neurozenými? Měla dvojí tvář? Byla dvojlomá? Nebo jde o historicky zkreslenou perspektivu ženy, která se nikoliv o své vůli ocitla v každodenním rozhodování, jež jí mohlo být únavné a nepříjemné, ale záviselo na něm postavení rodu a zvláště budoucí synův život?“ roztímá

historik Milan Svoboda v knize Redernové v Čechách. Svou úvahu zakončuje: „Byla to pozoruhodná žena.“

Nenapadají mě lepší slova, kterými vyprávění o hraběnce z Redernu uzavřít. Zbývá snad jen malá kulturní perlička: Liberecké divadlo F. X. Šaldy chystá v této sezóně nastudovat novou operu od skladatelky Sylvie Bodorové. Její název je výmluvný: Kateřina z Redernu.

Františka Párysová

Z regionu

Cena města Semily za rok 2012 pro Mirku Vrbenskou

Cena města Semily je svébytným projevem díky města žijícímu občanství, spolku nebo jiné organizaci za činnost ve prospěch města nejen v daném

kalendářním roce, ale i za celoživotní úsilí. V žebříčku ocenění se nachází mezi čestným uznáním a titulem Čestný občan města. Ačkoli jde o cenu symbolickou, která není svázána s finanční odměnou, je stále cenou uznávanou a prestižní.

Udílení Ceny města Semily je již tradiční součástí slavnostního programu městského plesu. Tento rok byla oceněna knihovnice a dlouholetá ředitelka Městské knihovny Semily Mirka Vrbenská. Cenu převzala z rukou starosty města Mgr. Jana Farského u příležitosti svého životního jubilea za dlouholetou a obětavou práci knihovnice a pozdější ředitelky knihovny, také ale za soustavnou práci pro pěvecký sbor Jizerka. Tomuto sboru věnuje svůj volný čas více než 25 let a spolu se sbormistry se podílí na organizaci celoroční činnosti. Cenu města Semily obdržela jako první žena, dosud byli oceněni pouze muži.

Je velkým oceněním knihovnictví, získá-li Cenu města knihovnice. Takto prestižní cena vskutku obrací zraky obyvatel města ke knihovně, strhává jejich pozornost a snad ponouká k návštěvě i ty, kteří se knihovně dosud vyhýbali. I za to náleží Mírcě Vrbenské dík a (nejen) od všech kolegyní semilské knihovny velká gratulace!

Ája Matěchová

Novinky v českolipské knihovně

Statistiky máme uzavřeny, a tak můžeme konstatovat, že v roce 2012 navštívilo městskou knihovnu v České Lípě na 110 tisíc uživatelů (fyzických), kteří si přišli půjčit knihy, číst noviny, využívat výpočetní techniku včetně internetu nebo se bavit a vzdělávat prostřednictvím našich přednášek, pořadů, informačních lekcí, tematických besed či divadel pro školy i veřejnost. V knihovně bylo v roce 2012 uskutečněno 399 kulturních nebo kulturně vzdělávacích akcí, jichž se zúčastnilo téměř osm tisíc návštěvníků! Když uvážíme, kolik dní má rok, pak to

máme nejméně jednu akci denně bez ohledu na svátky, víkendy, letní uzavření...

K výčtu našich aktivit patří úplná novinka – vítání občánků! Městská knihovna se připojila k velice příjemné společenské události, kterou naše město již řadu let pořádá a kterou je právě zápis nově narozených občanů města do pamětní knihy. Tradiční slavnostní akt, kdy je rodičům předána pamětní medaile města a dárek v podobě knihy (na doporučení městské knihovny se původně předávány Deníček miminka nahradil knižním titulem Dětské básničky – Praha: Fragment, 2008), doplnila Městská knihovna v České Lípě dárkovým poukazem na roční půjčování knížek zdarma. Poukaz je určen pro dítě a platnost trvá do 3 let věku dítěte. Společně s dárkovým poukazem předáváme osobně (1x do měsíce) rodičům informační letáky o provozu a službách knihovny jak pro dětské uživatele, tak i pro dospělé. Součástí propagačních materiálů knihovny je i jednoduchá bibliografie – Čtení pro nejmenší v Městské knihovně Česká Lípa, s výběrem čtení pro malé děti včetně barevných upoutávek na obálky vybraných knih.

Knihovna chce tímto krokem připomenout rodičům nezadatelný význam četby pro rozvoj dítěte, pro jeho další schopnosti i pozdější kompetence, zejména schopnost učit se. Podpora čtenářství v rodině, aktivní vedení dětí k četbě, je klíčovou kvalifikací pro všechny způsoby získávání znalostí a zpracovávání informací.

Dana Kroulíková

Knihovna v proudu času Výstava k 90. výročí otevření německé veřejné knihovny v Jablonci nad Nisou

V roce 2013 si jablonecká městská knihovna připomíná tři významná výročí...

Před devadesáti lety, v roce 1923, mohla jablonecká veřejnost poprvé navštívit německou veřejnou městskou knihovnu. Německá knihovna města Jablonec nad Nisou (*Die Deutsche Bücherei der Stadt Gablonz a. N.*) byla otevřena 7. července 1923 v budově dnes již neexistující dívčí školy na Komenckého ulici (*Kronenstrasse*).

Druhé výročí je rovněž spjato s německým knihovnictvím. Poté, co byla

v roce 1933 městská správa přestěhována do nové radnice na Mírovém náměstí (*Alter Markt*), byly prostory staré radnice na Dolním náměstí (*Neuer Markt*) upraveny pro potřeby knihovny. Německá knihovna a čítárna města Jablonec nad Nisou (*Die Deutsche Bücherei und Lesehalle der Stadt Gablonz a. N.*) zde začala sloužit veřejnosti od konce srpna 1933. Zpočátku byla umístěna převážně v prvním poschodí, na druhém patře používala pouze přednáškový sál, který byl později upraven na oddělení pro mládež (*Jugendbücherei*). Letos tedy uplyne plných osmdesát let, kdy je budova staré radnice používána pro účely knihovny, nejdříve německé, od roku 1945 pak české.

Poslední jubileum se již váže ke knihovně české. Před pětatřiceti lety, v roce 1978, byla dokončena rozsáhlá rekonstrukce budovy staré radnice. Ta

tak po devíti letech přestavby byla opět otevřena veřejnosti. Knihovna začala využívat celý objekt, velkých změn doznalo především přízemí budovy, kde vznikly prostory pro studovnu, čítárnu a hudební oddělení. Sál v druhém patře byl přebudován na audiovizuální středisko s unikátním otočným hledištěm. Velkou proměnou prošla i vnější podoba budovy. Byla odstraněna nárožní polokruhová konstrukce a výkladní skříně byly nahrazeny okny a dvěma prosklenými vchody ze strany náměstí.

Výstava Knihovna v proudu času se snaží návštěvníkům knihovny přiblížit první dvě zmíněná výročí. Nepočítáme-li knihovny německých spolků, které sloužily jen potřebám a zájmům svých členů, mělo německé veřejné knihovnictví v Jablonci pouze pětadvacetiletou tradici.

Na samém počátku stálo založení Německého místního vzdělávacího výboru (*Die Deutsche Ortsbildungsausschuß*), který v roce 1920 jmenoval knihovní radu (*Büchereirat*) budoucí knihovny a čítárny. Předsedou rady se stal starosta města Karl Richard Fischer. O rok později byla otevřena německá čítárna v budově obchodní akademie na Horním náměstí (*Gewerbeplatz*), v roce 1923 pak německá knihovna v budo-

vě dívčí školy na Komenského ulici (*Kronenstrasse*). Od samého počátku se objevovala snaha o jejich sloučení a rozšíření výpůjční doby. To se nakonec povedlo poměrně brzy, již v roce 1926, kdy byla čítárna připojena ke knihovně v budově dívčí školy. V roce 1933 knihovna získala prostory ve staré radnici. Půjčovna knih pro dospělé spolu s čítárnou se nacházely v prvním poschodí budovy.

V roce 1940 bylo slavnostně otevřeno oddělení pro mládež (*Jugendbücherei*) v samostatném sále ve druhém patře (dnešní audiovizuální sál). Bylo určeno pro děti od deseti do osmnácti let. O rok později, u příležitosti Týdne německé knihy, byla založena Okresní putovní knihovna (*Kreis-Wander-Bücherei*), která sloužila na podporu menším knihovnám okresu. Ty si z ní mohly půjčovat soubory knih pro rozšíření svého stálého knižního fondu. V červenci 1943 oslavila německá knihovna dvacáté výročí své existence. Za toto období bylo vypůjčeno bezmála 705 000 knih, z nichž 66 % činila beletrie, 3 % poezie a divadelní hry, 31 % naučná literatura. Užívalo ji 8 470 čtenářů.

Po celou dobu své činnosti byla německá knihovna a čítárna spjata se jménem Julius Streit. Streit, původním povoláním učitel, dokázal navíc z knihovny vybudovat školící centrum pro studenty knihovnických škol v Berlíně a Lipsku, kteří zde byli vzdělávání a prakticky zaškolování v základních knihovnických činnostech. Rok 1945 však ukončil působení německé knihovny v Jablonci. Budovu, knižní fond a na určitou dobu i němec-

ké zaměstnance převzala po válce obnovená česká knihovna.

Výstava je otevřena v jablonecké knihovně denně (mimo sobot a nedělí) od 8.00 do 18.00 hodin v přízemí na chodbě před multimediálním oddělením od 4. 3. 2013 až do konce roku.

Jitka Nosková

Městská knihovna Jablonec nad Nisou

Repetitio mater studiorum

Chtěli jsme mít v semilské knihovně Univerzitu 3. věku. Ale kudy do toho? Nejsme velké, natož univerzitní město, nebude pro nás tedy snadné sehnat lektoři, potažmo peníze na jejich dopravu a honorář. Ale bylo, nebylo, i doslechly jsme se na jednom knihovnickém semináři o Virtuální univerzitě 3. věku! To je ono, to bude to pravé „ořechové“. A tak máme již čtvrtý semestr, který navštěvuje 58 spokojených studentů.

Začátky nebyly snadné, zdálo se, že budeme více přesvědčovat, než hbitě zapisovat do kurzů. První semestr, kdy probíhal zkušební kurz Astronomie, byl zkouškou nejen pro našich 29 průkopníků-studentů, ale i pro nás. Jak to bude fungovat? Nezradí nás technika? Nebudou naši studenti „naštvaní“, že lektor není živý, ale mluví z plátna? Nejsou testy těžké? Budeme všichni umět pracovat pomocí e-learningu? Neleknou se studenti práce s počítačem? Plané obavy, vše zvládáme, a studentů přibývá. A společně s námi se z velkého počtu studentů těší i vedení města Semily. Co si přát víc?

Systém Virtuální univerzity 3. věku (dále VU3V) je založen na nových komunikačních technologiích a internetu a spojuje v sobě prvky jak distančního vzdělávání a e-learningu, tak i společně sledovaných živých přednášek a cvičení. Využívá multimediální materiály a je didakticky přizpůsoben charakteristickým specifickým cílové skupiny – seniorům se zájmem o vzdělávání na vysokoškolské úrovni. VU3V slouží především pro vzdělávání seniorů v regionech, kteří se z různých důvodů nemohou zúčastňovat přednášek univerzity třetího věku prezenční formou v sídlech vysokých škol a univerzit (vzdálenost, zdravotní a časové důvody, finanční náročnost na dopravu apod.). Právě dostupnost kdekoli a kdykoli je největší výhodou virtuálních kurzů. A samozřejmě možnost si doma přednášku kdykoli pustit ještě jednou, neboť: repetitio – mater studiorum.

Studium VU3V probíhá ve tříletém studijním programu „Svět okolo nás“. Naši studenti si podle svého zájmu vybírají z nabídky semestrálních kurzů a vytvářejí si tak svůj studijní profil. Po úspěšném zvládnutí 6 kurzů (semestrů) obdrží „Osvědčení o absolvování“.

Aktuálně studuje v Semilech již 58 studentů ve dvou kurzech – Čínská medicína v naší zahrádce a Vývoj informačních technologií. K přednáškám se scházíme pravidelně každých čtrnáct dní v úterý. Studujeme, setkáváme se, studenti se zdokonalují v práci s počítačem, píší eseje, komunikují, navazují přátelství, vzniká komunita. A studentské besídky s country kapelou Hobrbule se již staly očekávanými a vyhledávanými společenskými událostmi v knihovně.

Vzdělávání v knihovně prostřednictvím kurzů VU3V můžeme jenom doporučit!

Alena Matěchová

Výsledky XI. ročníku literární soutěže

Nadace škola hrou a o. p. s. Labyrint Bohemia – „Řekni mi, co čteš“ – téma: „Kniha – zábava nebo otrava?“

Pořadí	Jméno	Škola
1.	Klára Vaverová	Podj. gymnázium, Liberec 14
2.	Ilona Fortelná	ZŠ TGM, Hodkovice nad Mohelkou
3.	Tereza Štěpařová	ZŠ Chrastava
4.	Adéla Čuříková	ZŠ s RVJ Husova, Liberec
5.	Tereza Jinochová	ZŠ s RVJ Husova, Liberec
6.	Hana Hromadová	ZŠ Liberecká, Jablonec nad Nisou
7.	Markéta Plachtová	ZŠ Liberecká, Jablonec nad Nisou
8.	Milan Dymokurský	ZŠ a MŠ Hejnice
9.	Štěpánka Němcová	Podj. gymnázium, Liberec 14
10.	Anna Pěčová	Podj. gymnázium, Liberec 14
Zvláštní cena KVK	Natalie Hájková	Podj. gymnázium, Liberec 14
Zvláštní cena LB	Kateřina Tutková	ZŠ Aloisina výšina, Liberec
Zvláštní cena CB	Kateřina Zámková	ZŠ TGM, Hodkovice nad Mohelkou
Zvláštní cena NŠH	Aicha Souilahová	Podj. gymnázium, Liberec 14

Porota hodnotila celkem 90 prací z 11 škol a některé sólo práce dětí poslané bez účasti školy, čistě z vlastní iniciativy. Byla hodnocena originalita, vtip, nápaditost i písemný projev včetně ČJ. Všem 90 účastníkům Nadace škola hrou Liberec & Labyrint Bohemia, o. p. s. Liberec spolu s ostatními zúčastněnými partnery velmi děkuje za jejich účast v soutěži, výhercům samozřejmě patří upřímné blahopřání. Zároveň děkujeme i pedagogům za jejich účinnou pomoc a propagaci celé akce. Rádi bychom zdůraznili tu skutečnost, že NIKDO tady nepro-

hrál – každá přečtená knížka, každý zájem o něco smysluplného – to vše je osobním bohatstvím každého jedince, přispívá k jeho vzdělání a nikdo mu to nemůže vzít. Byla to prostě soutěž, jedna z mnohých, kterých se při Vašem dalším studiu určitě iniciativně zúčastníte, a tak to prosím berte. Váš úspěch a aktivita nás všechny kolem této akce zúčastněné velmi těší, můžeme si jen přát, aby Vás zájem o knížky provázel celým Vaším dalším životem, určitě to bude mít smysl!

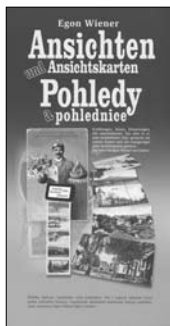
Jana Fryčová

Egon Wiener

POHLEDY A POHLEDNICE

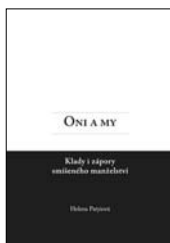
ANSICHTEN UND ANSICHTSKARTEN

nové knihy

V minulých dnech, díky ukázkové spolupráci Euroregionu Nisa, německého města Zittau a české obce Rádlo, spatřila světlo světa krásná, svěže napsaná knížka libereckého spisovatele Egona Wienera „Pohledy a pohlednice – Ansichten und Ansichtskarten“, výběr toho nejlepšího z předchozích knížek libereckého patriota a publicisty. Samotná kniha je určena těm na obou stranách hranic, kteří se učí jazyk svých sousedů, a bude sloužit i při besedách s občany zájímající se o historii a současnost Euroregionu Nisa. Kniha je bezplatně k dispozici v Obecní knihovně v Rádle a dalších knihovnách Euroregionu Nisa a je ji možné stáhnout i do čtečky – vychází jako e-kniha.

Helena Patyiová

ONI A MY

nové knihy

Kniha vyšla letos díky finanční podpoře z Kulturního fondu Statutárního města Liberec, příspěvek poskytla také paní Mgr. Věra Vohlídalová a pan Ing. Karel Holomek, na vydání se podílela též Krajská vědecká knihovna v Liberci. Dle slov Paní Patyiové kniha není povídkou od spisovatelky, autorka je jenom obyčejná žena, která po pravdě popsala svůj životní příběh. Každé jméno v ní uvedené je skutečné, věci, o kterých píše, se skutečně staly tak, jak je zažila. Nechává tím čtenáře nahlédnout do své rodiny, ale i do své duše.

Moje rodina

(ukázka z 1. kapitoly knihy Oni a my)

Narodila jsem se 13. září 1953 v osadě jménem Pozdišovce, okres Michalovce jako páté ze sedmi dětí. Osada byla malá, čítající asi třicet domků postavených do půlkruhu a uprostřed stála studna.

Můj otec Jan pocházel právě z této osady, byla to velmi chudá osada, kromě studny neměla vůbec nic. Moje mamka Irena pocházela z Malých Zalužic. I ten-

krát se lidé dělili na bohaté a chudé a u cikánů to bylo vidět nejvíce. Tenkrát byl gadžo bílý a cikán černý. Gadžové se dělili na bohaté a chudé a cikáni se dělili na čisté a špinavé. Dnes je gadžo nadávka a cikán je nepřizpůsobivý. Malé Zalužice měly nejen studnu, ale i obchod, lékaře, řezníka a národní výbor. Byla to opravdu bohatá vesnička.

Zřejmě také proto rodina mé matky těžce nesla fakt, že si maminka chce vzít za muže právě někoho z tak chudé osady. Ale osud to tak chtěl, že můj otec přezdívaný Janter i moje matka přezdívaná Helena byli velmi pracovití lidé a brzy po svatbě si začali stavět v Pozdišovcích vlastní domek. Otec pracoval jako stavební dělník, a tak domek brzy stál, chyběla mu jen střecha, kterou chtěl koupit v Čechách. Mamka mastila pece, tenkrát se pečivo peklo jen v domácích pecích a ty bylo potřeba čas od času vymastit. A právě tyto pece měly později velký význam pro celou naši rodinu.

Moje mamka chodila vždy čistá a upravená, vlasy dlouhé až po pás nosila spletené do copu a ten měla obtočený kolem hlavy, takže připomínala spíše Rusku než cikánku. Když šla vymastit první pec, majitelka si všimla, že je čistá a upravená, zeptala se jí, odkud pochází, a když jí mamka řekla, že se provdala do Pozdišovců, majitelce ihned došlo, že je úplně jiná než pozdišovské cikánky. Mamka pec vymastila, po sobě vše uklidila, a když jí majitelka chtěla zaplatit, mamka jí řekla: „Nechci žádné peníze, budu ráda, když mi dáte chléb, sádlo, brambory atd., protože mám dvě děti.“ Takže to bylo výhodné jak pro majitelku, tak pro moji matku. Ostatní cikánky, které pocházely z Pozdišovců, chtěly za práci především peníze, a tak se stalo, že moje mamka postupně mastila pece všem zbohatlíkům, a tím doslova vytlačila z práce všechny cikánky z Pozdišovců, které to mé matce nikdy neodpustily.

Nenáviděly ji nejen proto, že jim vzala práci, ale i proto, že jsme se měli dobře. Otec nosil peníze ze stavby a máma nosila veškeré potraviny, takže jsme se měli mnohem lépe než zbytek osady, a to byl velký trn v oku všech osadníků. A tak když táta odjel do Čech koupit plech na náš dům, pozdišovské cikánky mamku velmi zbily, a když se táta vrátil z Čech bez plechu a mamka mu řekla, co se stalo, táta chtěl zakročit, ale tvrdě narazil a dostal i on, ale jak šel čas, rodičům se v Pozdišovcích nelíbilo čím dál víc. Proto se táta definitivně rozhodl, že se odstěhujeme do Čech, že už má dost toho plahočení, a tak jsme v roce 1957 odjeli do Liberce.

HELENA PATYIOVÁ se ve svém produktivním věku zajímala o dění kolem sebe a poukazovala na nešvary, které mnoha lidem včetně jí znepříjemňovaly život. Nešvary dokázala popsat ve svých článcích, které jí

otiskly Britské listy nebo Romano Hangos. Dnes je již ve starobním důchodu, ale stále pracuje, tak jako celý svůj život. I nadále pečuje o svoji rodinu podle svých možností a schopností.

LIBERECKO

v české krásné literatuře I.

M a r e k S e k y r a

Liberecko (tedy oblast dnešního Libereckého kraje, s několika přesahy do jiných krajů, např. v Lužických horách) nebylo v minulosti krajem, který by oplýval mnoha zvuknými jmény či z něhož vyšlo před rokem 1945 více významných autorů, jejichž dílo by se stalo nedílnou součástí národní literatury. Poznamenaný výrazným zastoupením německého obyvatelstva vstupoval jen ztěžka a pomalu do povědomí Čechů jako kraj výrazných přírodních a uměleckých hodnot, a tudíž inspirující. Oblasti dnešního Libereckého kraje na severovýchod od Prahy byly dlouhou dobu vnímány jen jako předpolí nejvyššího pohoří, Krkonoš.

1. Počátky Národního obrození a literatura krkonošská I.

Na konci 18. století vyburcoval nedostatek původní krásné literatury české vlastence k pokusům o literární tvorbu. Literární skupina se vytvořila kolem Václava Tháma (1765–1861), a právě v jeho díle nalezneme první zmínku o krajině, patřící dnes alespoň částečně k Libereckému kraji. Není zřejmě divu, že se jedná (v náznaku) o **Krkonoše**. V almanachu *Básně v řeči vázanné* (1785 a 1812) ve skladbě *Dámon a Jaron*, používá Thám pro vyjádření nepravděpodobnosti následující verše:

Dřív než Jaron na tvůj příjemný obličej

*Smutně zapomene, nastane obyčej
Že se Jelen na obloze pásti bude
A Labe naproti horám spátkem půjde.*

Samozřejmě se jedná o zcela nekonkrétní vyjádření, spíše evokující oblast Hradeckého kraje, ale pramen Labe leží téměř na hranicích kraje Libereckého. Thám dokonce působil v Liberci jako člen divadelní společnosti Fr. Vassbacha v roce 1795 a poté

s Václavem Svobodou asi od počátku února 1799, poté, co byla kladně vyřízena jejich žádost z 29. ledna (vlastnoručně psaná Thámem a uložena v libereckém archivu). Nejprve směli působit čtvrt roku, od 24. dubna další půl rok. Hráli v sále budo-

vy na náměstí, v létě až do září pak v Hrádku nad Nisou, od října opět v Liberci. Zachovaly se také protokoly se záznamy o špatné finanční situaci z 29. listopadu a 2. prosince, přesto však vydržela společnost hrát v Liberci minimálně do poloviny února 1800 (více v publikaci *Liberec a české Národní obrození*, 1979).

S Krkonoši se setkáme i dále. Např. nejstarší divadelní spolek v Čechách, který vznikl ve Vysokém nad Jizerou roku 1786, si dal jméno Krakonoš. V roce 1791 podnikl cestu do hor jeden z prvních obrozeneckých vědců **Josef Dobrovský** (1753–1829) a popsal ji v dopise ze 7. října tak živě, že ho přítel Josef Vratislav Monse požádal, aby popis cesty vydal tiskem. Z okruhu Dobrovského přátel můžeme pro zajímavost zmínit jeho učitele, turnovského rodáka **Václava Fortunáta Durycha** (1735–1802), kněze, buditele, filologa a jednoho ze

tím příjemnějším okem, an vím, že na úpatí jeho vy bydlíte. (*Život Josefa Dobrovského*, 2003). V létě roku 1802 se pak Dobrovský za Durychem vydal pěšky do Turnova a setrval u něj až do jeho smrti. Na hřbitově můžeme spatřit Durychův náhrobek, na náměstí pamětní desku a ve městě po něm byla pojmenován jedna ulice. Jeho jméno nese i ulice v Liberci a tamtéž byla pojmenována jedna i po Dobrovském, další objevíme v Novém Boru.

Centrem vydavatelských snah v počátcích Národního obrození bylo knihkupectví a nakladatelství **Václava Matěje Kramerie** (1753–1808) a později jeho syna **Václava Rodomila Kramerie** (1792–1861) Česká expedice. Zde vyšla roku 1794 knížka **Rybrcol na Krkonoských horách nebo Zaklený a vysvobozený princ**, o jejímž autorství není dodnes jasno. Dějištěm je nekonkrétní horská pustina v krásném údolí plném stromů, květin a zpěvného ptactva, obzvláště slavíků. Jde o první české beletristické dílo s postavou Krakonoše, které se v tomto seriálu podrobněji věnovat nebudeme, téma bylo vyčerpávajícím způsobem zpracováno v publikacích *Krakonoš v literatuře. Kapitoly k literárnímu ztvárnění látky o Krakonošovi* (2006) a *Čtení o Krakonošovi. Sborník studií (převážně) o literárních podobách vládce hor* (2002). V České expedici vyšel také výbor ze stěžejního krakonošovského díla Karla Augusta Musäa (1735–1878) *Volksmärchen der Deutschen. Legenden von Rubezahl* (1782) v překladu V. R. Kramerie pod názvem **Kratochvilné povídky z Krkonošských**

zakladatelů slovanských studií. Tiskem vyšla mj. jeho dlouholetá korespondence s Dobrovským, v níž tento mj. píše: *V Měsících hledíval jsem z daleka na kopec Kozákův a hledím nyní naň*

bor o Rybrcolovi (1830), které ovlivnilo celou řadu dalších autorů. Krameriovo jméno nese ulice v Liberci.

Významnou obrozeneckou osobností byl **Antonín Jaroslav Puchmajer**

(1769–1820), u nějž nalezneme regionální, opět krkonošské téma ve sbírce **Fialky** (1833) v básni *Na jazyk český*, přestože jde o pouhou zmínku jména pohoří. Po Puchmajerovi byla také pojmenována jedna z libereckých ulic.

*Z Čech kde Labe běží ječe,
Kde se přejší Vltava,
Cheb, kde teplá Ohře teče,
Budějice, Jihlava,
Boubín zas y Krkonoše
Přijmou Čecha za Panoše.*

Hojnější zmínky nalezneme v díle **Šebestiána Hněvkovského** (1770–1847). Ve skladbě **Děvín** (1805, 1829) objevíme zmínku nejen o Krkonoších, ale také o **Jizeře**, když praví pěvec Lumír o dívkách:

*Jizera, Ohře, Vltava a Labe hlásá
Stkvelost vaší chvalozpěvné slávy...*

...

*Takto Sever nadchnuv všecky měchy
Skáceti chtěl nebenosné Krkonoše...*

...

*Stojí toto skalí neustupně pevně:
Takto ženstvo stálo v bojích korouhevně.*

Ve sbírce **Nové básně drobné** (1841) v básni *Žaloba* jsou pro vyjádření negativních vlastností ženy použity Krkonoše jako ono vymezení hranic Čech:

*Nenajde se nikde od Šumavy,
Až kde Krkonoše pnou své hlavy
V celých Čechách stejně dračice.*

Ve skladbě **Doktor Faust** (1844) pronáší hlavní hrdina slova, jimiž obsáhleji popisuje výhody Krkonoš z hlediska loveckého (jak asi museli být děsiví popriskyřičatí kanci?). Krakonoš je tu zván Krkonoh a jeho panství Krakovsko:

*K nám se puste na Krkonoše,
Patří ty mé přízni, vás tam zovu,
Tam se honba drží ve povětrí,
Tu se hosté v uctivosti šetří.*

*Mocný vládce jestit Krkonoh,
Jako Krakovsko jest jeho hájemství,
Jest tam množství zvěře, ptactva, ba i nob,
Nad Démony vládne v tajemství,
Tam jsou teprve jelenové parohatí,
Kanci poprskyřičatí, kudrnatí,
Rozlívá se hlukot, štěkot, ryk,
Bodrost, kdo tam jednou honit zvyk.*

A konečně ve třetím zpěvu básně *Děvčí boj*, uveřejněné v Puchmajerově almanachu *Nové básně 3* (1814), zmiňuje v souvislosti s vysíláním statečných dívek proti mužům neobvykle vrch **Ronov** na Českolipsku (*Danka sama k Ronovu se brala...*), dále je ještě jednou zmíněn jako Ronovský hrad.

A to je z tohoto období z české beletrie vše. Vesměs jde o místa na samých hranicích kraje, přesto však se domnívám, že se jedná o zajímavé příklady vnímání Liberecka.

Liberecko jako oblast se silným zastoupením německého obyvatelstva nese přirozeně stopy literatury německé. Dovolíme si proto na závěr pro zajímavost uvést tři autory narozené či působící na přelomu 18. a 19. století na Liberecku.

Franz (František) Expedit Schönfeld (1745–1807) byl představitel novočeské básnické školy, od roku 1779

působil v Zákupích, kde 27. srpna 1807 zemřel. Napsal řadu odborných děl a také mnoho básní a článků pod svým jménem i pseudonymem.

Augustin Zitte (1750–1785) se narodil v České Lípě a působil jako kaplan a kazatel, hlásil se však k josefinskému osvícenství a po rozchodu s církví se stal redaktorem. Roku 1783 vydal anonymně dílo *Peregrina Stillwassera (Tichošláпка) duchovní cesty po Čechách aneb Kapitola o mnišství a příspěvky k dějinám celibátu*, v němž psal o **Bezdězu**. Ukázku v češtině nalezneme v knize *Bezděz v krásné literatuře* (1997).

Hrabě **Franz de Paula Hartig** (1758–1797) byl státník a spisovatel, od roku 1783 majitel Mimoně a Stráže p. R. V roce 1785 uveřejnil v Ženevě cestopisné dopisy z Francie, Itálie a Anglie ve francouzštině, 1788 v Paříži *Vermischte Schriften* s básněmi. Dílo *Genesis* vyšlo anonymně.

Pomsta Gurghů

Vladimír Stanislav

20. kapitola

„Past“ zavede hrdiny příběhu v rámci táborové sci-fi hry do nitra 75 metrů vysoké betonové hráze Vírské přehrady...

Vystoupali asi dalších deset výškových metrů a Gass už si začal pomalu říkat, že to snad nakonec bude docela pohoda, jen takový zvláštní sběr přerostlých slizových borůvek. Rychle ho to ale přešlo. Z hlubiny šachty přímo pod nimi se totiž najednou ozval příšerný skřek. Takový, který už slyšeli přesně před týdnem na noční přehradě.

„Ghruuááááárrrgh!“

„Zhasnout! A ticho!“ vyštěkl, ale nikoho nemusel dvakrát pobízet. Všichni okamžitě vypnuli baterky a chvíli bylo takové ticho, že jasně slyšeli, jak kapka vody ze stěny dopadla na vlhké schody. Pak se ozvala rána a skřípění, jako když někdo železnou tyčí přejíždí po zábradlí. A znovu ten řev. Naštěstí to bylo docela hluboko pod nimi, asi až v dolní chodbě.

„Tak to se dalo čekat,“ zašeptal Gass, který se nijak, možná na rozdíl od některých mladších, nebál. Naopak. Docela si to užíval. Musel uznat, že tohle se vedoucím docela povedlo.

„Co se dalo čekat?“ pípla Jana, která už by byla nejradši venku.

„Že nás odříznou,“ ozval se o kousek dál ze tmy Roman. Bylo to tak, na návrat dolů ke dveřím teď nikdo neměl ani pomyšlení.

„Detektor nic, co?“ připomněl jejich výbavu Teta. „To bylo jasné, že je to nějaká blbost.“

„No jo, prd. Tak pomalu jdem, a svítit budu jen já, případně Mára vzadu. Držte se toho před sebou, a když já zastavím, tak okamžitě stojíte taky, jasné?“ Ostatní souhlasně zamumlali a opatrně se sunuli nahoru za Gassem.

Za chvíli dorazili na křížení s další vodorovnou chodbou. Gass už byl teď maximálně ve střehu a rychle čelovkou pročesal nejbližší okolí. Nic. Podíval se pak na plánek a zahrnul směrem ke vzdálenější straně hráze. Počkal pak, až všichni vylezou na rovinu, a ještě se na chvíli zaposlouchali. Slyšeli stále zespodu nějaké rány, ale nevypadalo to, že by je Gurgh pronásledoval.

„Dobrá? Tak teď rozsvíte a zas hledejte na svinstvo. Trochu přidáme,“ přikázal jim Gass a chodba se rozzářila sedmi dalšími světly. Pomalým poklusem běže-

li chodbou a hned vzápětí se jim podařilo najít další embryo, které bylo se svým dvojčetem přilepené nad jednou trubkou v úrovni očí. Tudy teda šla pravděpodobně jen jedna předchozí družina.

Uběhli asi sto metrů, když je Gass náhle prudce zastavil: „Stát! Něco tam je!“

Všichni se nacpali kolem rádce a snažili se co nejlépe osvětlit to cosi, natažené asi třicet metrů před nimi přes chodbu. Na takovou vzdálenost ale nedokázali přesně rozeznat, o co jde. Roman se tak odvážně nabídl, že se tam půjde podívat, ale to Gass nechťel připustit a chtěl tam jít sám. Po krátkém handrkování tak šli nakonec stejně všichni.

Krok za krokem se blížili a baterky zběsile poskakovaly po stěnách chodby. Za chvíli už to bylo jasné – cestu jim křížil propletenec provazů a různě zavěšených hadrů, připevněných všelijak po obvodu zdi. Celý propletenec byl navíc zhusta pokryt tím samým slizem, ze kterého byla vyrobena embrya.

„To je teda kentus,“ poznamenal Lukáš a zase si vzpomněl na ty filmy. Tam byly taky pořád schválně nějaké nepřehledné chodby a na jejich stěnách tuny lepkavého vetřelčího slizu.

Gass se zadíval na překážku a rychle přemýšlel. Nebyl by problém ji překonat – dala se docela slušně prolézt. Otázkou ale bylo, jestli to byla jen taková zdržovací dekorace, nebo jestli je měla úplně odradit a vrátit je zpět. A tam se nabízely zase dvě možnosti – buď je chtělo vedení zpátky, že tam byla nějaká opravdu neschůdná či nebezpečná cesta, nebo jen prostě aby ušetřili lidi a nahnali si je tam, kam potřebovali. Zase to rozhodování! Gass už to někdy vyložené nesnášel. Proč musí sakra furt něco řešit?

Jako už po několikáté, okolnosti si dovolily mu to ulehčit a rozhodnout za něj. Detektor čili smartphone, který měl Gass v tu chvíli strčený v kapse, se najednou probral k životu. Ostré pípání se všemi docela cuklo. Gass bleskově telefon vytáhl a všichni viděli, že zelený obrazec zmizel. Místo něho na displeji pulzoval velký červený bod. *Tút tút tút tút.*

Všichni se okamžitě začali otáčet a osvětlovat chodbu na obou stranách, ale nikde nic. Gass už se chystal říct, že to bylo určité nastavené jen tak jako budík s cílem je vyděsit, když to přišlo. Janě, která stála jako poslední, totiž najednou cosi dopadlo na vlasy a rameno a šíleně zaječela. Všichni sebou znovu infarktově trhli a otočili na ni baterky. Jana stále křičela a snažila se ze sebe sklepat velkou hroudu slizu. Pak Teta jako první otočil hlavu s čelovkou a podíval se nahoru...

„Ghruuááááárrrgh!“ tentokrát je ten nenadálý skřek opravdu vyděsil a vedení možná mohlo být nakonec rádo, že z toho nikdo nekoktal. Gurgh, pečlivě schovaný na vrchní straně chodby za zpola odkrytým plechovým vstupem kamsi nahoru teď pro změnu ohyzně zasyčel a začal se pomalu soukat ven. Měl typický černý plášť, šátek přes pusku a černě pomalovaný zbytek obličejů.

„Zpátky!“ zařval Gass a tlačil před sebou spolu s Romanem a Márou zmatečné a vylekané klubko těl. Rozběhli se zpět ke křižovatce a mohli jen doufat, že tam už zatím nevylezl ten spodní Gurgh. Byla by to ideální past. Gass běžel jako

poslední, neustále se ohlížel a po chvíli si uvědomil, že už v ruce nedrží ten plátěný svitek. „Do háje! Ztratil jsem plánek!“ zařval zoufale a na chvíli i zastavil. Další skřek z chodby mu ale zahnal jakékoli myšlenky na návrat. Bude se muset spolehnout na svou nevalnou paměť.

VADIMÍR STANISLAV (1977) je původně vystudovaný pedagog, poté dlouholetý lektor a manažer v jazykové škole. Od roku 1990 působí aktivně ve skautu, posledních deset let se podílí na vedení chlapeckého oddílu. Je autorem knihy *Nebezpečný Prostor* vydané Junákem roku 2010. S manželkou a dcerou žije v Liberci.

Pomsta Gurghů je dobrodružným příběhem o nečekaném přátelství dvou bratrů a svérázně skautské družiny Lemounů. Lukáš (12) a Roman (14) jsou řízením osudu o prázdninách vrženi do vesničky Víru na

Vysočině, Lemouni zase do víru táborové hry na neznámé planetě obývané Gurghy, tajemnými postavami v černých pláštích. Lemouni spolu s Romanem a Lukášem zápolí s mutanty i ostatními družinami a nakonec i s nečekaným nepřítelem, který možná bude nad jejich síly...

Knihu vydal Junák – svaz skautů a skautek ČR v Praze roku 2012, ilustrovala ji Iva Krupicová, vydání podpořil Kulturní fond Statutárního města Liberec. Stojí 190 Kč, je možné si ji objednat přímo u autora na adrese vladimir.stanislav@seznam.cz.

Čtyřiatřicet zamyšlení

Stanislav Kubín

Zamyšlení čtvrté
O odvaze nastolit naději
(Žalm 25: 1–6)

Slova o naději slyšíme v mnoha písních, verších, čteme ve spoustě příběhů a samozřejmě i v řadě biblických textů a filozofických pojednání. O odvaze je také řada uměleckých děl i „béčkových“ westernů, detektivek a válečných příběhů. Toto zamyšlení si bere za nesmělý cíl nahlédnout na odvahu z trochu jiného úhlu. Je to o odvaze trochu jiného druhu, než je psáno v předchozích řádcích. Je to o odvaze nastolovat naději. A takové pojetí odvahy, jak říká prorok Simeon, znamená přijmout i riziko pádu, ale také šanci naději pozvednout, nastolit.

Z vlastní zkušenosti známe, jak se pro náš způsob myšlení v čase posouvá smysl a význam poznaného, čteného, viděného i slyšeného. Setkáváme se s tím v téměř

všech sférách lidského snažení, vědy, filozofie, ale i při studiu Bible. Záleží na duševní i duchovní zralosti a stupni dosaženého poznání. Dostává se nám určitých zpráv, poznatků a informací, se kterými si často nevíme v danou chvíli rady, a tak je dost často nedokážeme přijmout, zpracovat a užívat. A tady, pokud se to týká Bible a jejího obsahu i zvěsti evangelia, nastává ta chvíle pro odvahu. Odvahu přijmout zvěstované do svého života. Je to jako s přípravou pokrmu – pořád neumíme, nedokážeme dát mu tu správnou chuť, kterou by měl mít. Proč? Chybí totiž základní ingredience – zkušenost a čas, ve kterém zkušenost dozrává ke schopnosti dané přijmout. Zkušenosti časem nabyté nám ale také někdy říkají, že leckteré naše kroky směřující k zisku poznání jsou mnohdy vyváženy ztrátami. I k tomu je zapotřebí odvahy – odvahy přijmout nejen zisk, ale i ztrátu. Protože teprve bolest, utrpení a ztráty, pokud máme zkušenost a odvahu, nám pomáhají k prohlédnutí, poznání, a tím i k vykoupení. Už v okamžiku zrození jdeme vstříc smrti. Můžeme si o tomto faktu myslet co chceme, nebrat jej na vědomí, zavírat před ním oči, ale on tu je. A je to jedna z těch nezpochybnitelných jistot.

Je dobré mít to na paměti s tím, jak mnozí upínáme svou mysl k Bohu v naději na spásu a vykoupení. Avšak k tomu je nutné to, co již bylo zmíněno – mít odvahu k naději. Odvahu nastolit naději jako ctnost. Obávám se však, že pravý význam tohoto slova jsme jako člověčenství zapomněli, či – a o to hůře – poněkud posunuli. Kdysi toto slovo vyjadřovalo do dobré v člověku, a to bez ohledu na to, že se v jeho nitru vyskytuje i zlo; tak jako se zrnem se vyskytují i plevy.

>Odstranili jsme ctnost a nahradili je počestností. Nikoliv hrdina, ten má přece plno chyb, ale bezúhonný sluha, nikoliv člověk, který koná nějaké dobro, ale ten, který nebyl načapán při nějaké nekalosti, to je ideál současnosti.<⁸⁾

Angličan Jerome Klapka Jerome tato slova napsal na sklonku 19. století a přitom jsou tak současná a dnešní novináři, ale i čtenáři Blesků a podobných putýnek zasmrádlé špíny, je naplňují vrchovatě ve svém neustálém bažení, šmírování a honbě za slabostmi člověka. Slabostmi, jejichž zveřejnění vydávají za senzaci. Jelikož senzaci pro ně není konání dobra, senzací pro ně – novináře ale i jejich čtenáře – je klopýtnutí dobroděje. Troufám si tvrdit, že Bohu není nic lidského cizí. To však neznamená, že Bůh je srozuměn i s lidským špatnostmi, lidským zlem, a že s tím souhlasí. Bůh jenom ví, že zrno není bez plev, obilí bez plevele.

>Hle – on jest dán k povstání i pádu mnohých v Izraeli a jako znamení, kterému se budou vzpírat...<⁹⁾ Jeruzalémský muž jménem Simeon mluvil sice o lidu Izraele z počátku 1. století – on neměl ponětí o nějaké Evropě, natož o tom, že ke Kristu se budou hlásit i jacísi Češi. A přesto je nutno jeho slova vztáhnout i na nás, lidi 21. století. A Simeon navazuje : *>...i tvou vlastní duši pronikne meč – aby vyšlo na jevo myšlení mnohých srdcí.<¹⁰⁾* Ačkoliv svá slova říká Marii, matce Ježíše, je nutné

⁸⁾ Jalové myšlenky lenivého člověka, Jerome Klapka Jerome

⁹⁾ Bible, ekumen. překlad, Nový zákon, Lk 2:34b

¹⁰⁾ Bible, ekumen. překlad, Nový zákon, Lk 2:35

je vztáhnou obecně na nás všechny. Takže – žádná selanka. Cesta k vykoupení není jednoduchá a nečinme si planou naději, že ono vykoupení bude jen jakýsi jednorázový akt na konci naší pozemské pouti. Jde o dění v čase, dění setrvalé, vykoupení z hříchu je dáno každodenním naším konáním a k tomu je právě zapotřebí oné odvahy a života v pravdě, jak již o tom bylo řečeno na začátku. Jinak bychom mohli dopadnout jako onen „bezúhonný“ člověk, o němž psal anglický spisovatel Jerome Klapka Jerome:

> Uvítají skutečně u nebeské brány onoho „bezúhonného“ člověka tak, jak on sám očekává? Svatý Petr možná pootevře dveře, prohlédne si ho od hlavy k patě a řekne:

„No co má být zase tohle?“

„To jsem já,“ prohlásí bezúhonný člověk se spokojeným úsměvem, „tak jsem tady.“

„To vidím, že jsi tady, ale proč myslíš, že máš nárok vstoupit? Co jsi udělal za těch sedmdesát let?“

„Udělal?!“ zvolá ten bezúhonný muž, „ujišťuji tě, že jsem neudělal nic.“

„Nic?!“

„Nic. To je právě moje silná stránka. Nikdy jsem neudělal nic zlého a proto jsem tady.“

„A udělal jsi něco dobrého?“

„Co dobrého?“

„Co dobrého...? Ty nevíš, co to slovo znamená? Je snad teď nějaká lidská bytost lepší, když ty jsi ty roky projedl, propil a prospal? Neudělal jsi žádnou škodu – hlavně sám sobě. Možná, že kdybys nějakou udělal, mohl jsi zároveň udělat i něco dobrého. Vzpomínám si, že dobro i zlo se tam dole většinou vyskytují společně. Jaké dobro jsi učinil, abys mohl vstoupit sem? Tohle není žádná mateřská škola. Tohle je místo, kde přebývají muži i ženy, kteří žili a činili dobro – a zlo bohužel také – místo pro hříšníky, kteří bojovali za spravedlnost, a ne pro spravedlivé, kteří se svými malými bezúhonnými dušičkami utekli z boje“¹¹⁾

Je to dáno vážením přátelů už v okamžiku našeho zrození a jen Bůh ví, jak dlouhá je ještě naše svíce pozemského žití. Kéž ale její plamen není jen skomírající bludčka, která s bídou osvíti jen sama sebe, ale světlo, které nám i ostatním pomůže nacházet cestu k Bohu i lidem. Světlo, které nám umožní nalézt odvalu k nastolení naděje, odvalu v pravdě k této cestě, bez ohledu na to, jak dlouhý je čas, který je nám vyměřen.

¹¹⁾ Jalové myšlenky lenivého člověka, Jerome Klapka Jerome

STANISLAV KUBÍN se narodil v roce 1943 ve Velimi. Od roku 1987 se s Miroslavem Horníčkem podílel na pořadech „Přijďte k nám pobýt“, „Povídání o naslouchání“ a „Doteky – plochy poznání“. Je autorem řady literár-

ních pásem a kompozic, vydal básnické sbírky: Dotykání (Rubato 1999, Blahoslav 2002) Čas zastavení – čas Perseid (Blahoslav 2003), Klečící Bůh (KAL 2003), Oblouk návratu (Ofitis 2006) a Ponorná řeka (2010).

I slepé cesty vedou k cíli – rada dědy Rybáře

P a v e l B r y c z

Volvo zastavilo u krajnice a Alice si šťastně foukla do zpoceně vlny havraních vlasů, která jí z účesu bubikopf hvězd éry němého německého filmu spadla do očí. Ty oči byly štěstím bez sebe. Zasvítila zoubky ve filmovém úsměvu a zamávala na něco, co v parnu 50 stupňů Celsia na slunci, ze mě zbylo v pangejtu. Popadl jsem svůj batoh a rozběhl se k červenému volvu v kristuskách, v nichž jsem v posledních čtyřech hodinách postával na roztaveném asfaltu a mé dříve bělostné haksny teď vypadaly spálené na popel horkem sálajícím seshora i zespodu.

Blond vlasy po ramena jsem měl mokré potem a svázané gumíčkou do culíku Fanfána Tulipána. Na sobě jsem měl nátělník po otci, mně s šedesáti sedmi kilogramy váhy pochopitelně daleko volnější než jemu tehdy stokilovému, a na něm jsem měl nastříkanou českou vlajku a slovo Freedom. Psal se rok 1990 a ve dvaceti letech i budoucí docent tátologie musí vykřičet jisté emoce o své otčině světu.

Ramenatý řidič volva s oslnivým úsměvem vystoupil a otevřel vzadu kufr kombíku. Jak bylo naším zvykem na stopu, udali jsme s Alicí první cíl ve směru silnice s nadějí, že nás vezme mnohem dál. Asi třicetiletý nakrátko ostříhaný elegant v šortkách a havajské košili mávl rukou a americkou angličtinou prohlásil, že nás vezme, kam se nám zlíbí. Má čas a žádný určitý plán. Je svobodný! Zdůraznil a poklepal mi na mou propadlou hrud'. Když nám džentlmensky dával dozadu naše sluncem vyšisované bágly, všiml jsem si hrdé samolepky USA a v zavazadlovém prostoru spousty jeho cestovních pytlů. Vypadal na šťastného cestovatele. Leo Wolf, pediatr z Indiannopolis. Kreditní karta, dlouhá dovolená ve Španělsku a vzhled lékaře, který zachraňuje životy dětí jak na běžícím pásu, z nekonečných televizních seriálů, o nichž jsme tehdy neměli ani páru.

Projížděli jsme Sierrou Nevadou, hleděl jsem na ty skály a spoře zelené vrcholy s občasnými ježatými kaktusy a snažil se s Leem konverzovat na takové úrovni, jakou mi má angličtina dovolovala, slunce pořád páliło jako divé a co chvíli nás přes skla auta oslňovalo a uondaná Alice usnula. Kdybych byl romantický básník, napsal bych, že se jí chřípí chvělo jako klisničce, které se zdá něco krásného, možná o hřebečkovi, který ji pozval k řece pít, a oba se vidí v hladině jak v zrcadle a jsou si jistí, že po horkém dni není nic úžasnějšího než stát bok po boku po tříslu v proudu chladivé vody a jasně vidět, že voda tu je jen pro ně dva, jen pro tenhle okamžik, který bude trvat navždycky, aby dosvědčil jejich majestátní krásu spojení a nerozlučnosti.

Ale nejsem básník a Leo očividně taky ne, protože mrkne na spící krásku a pootočí se ke mně na zadní sedadlo, ze kterého vedu statečně svou stopařskou konverzaci.

„Jak to vůbec, Paul, dokážeš cestovat se svou přítelkyní?“

Nechápu. Snad jsem mu špatně rozuměl. Má snad s nejkrásnější dvacetiletou dívkou na světě nějaký problém?

Cožpak pediatri nevidí tu dokonalou ženskou krásu? Já vím, musí sledovat cestu a věnovat se bezpečně silničnímu provozu, ale přece není slepý. Teď má jedinečnou příležitost pochopit, že Lize Minnelli z Kabaretu vyrostla konkurence, která ji strčí do kapsy. A Alici, která tu vystavuje na odiv bezbranně svůj profil s nosíkem řecké bohyně Afrodity, labutí krček a dmoucí se oblity svých ňader, dokonce pod tričkem potem přilepeným k tělu vyrýsovaný pupík, ta krása vydrží ještě dalších dvacet let. Takovou záruční dobu nemá ani tvoje volvo, kamaráde!

„Hm, řeknu ti upřímně,“ svaští čelo Leo. „Já kdybych jel na dovolenou se svou přítelkyní Deborah, taky pediatričkou, tak jsme za čtyři hodiny v sobě, za den se porveme jako koně a za dva dny sedneme do letadla, pochopitelně každý jinam!“

Tak teď jsem pochopil dobře. Ale proč nejede třeba jako Zikmund s Hanzelkou, nebo Hanzelka se Zikmundem? Chápu, že dva pediatri rozličného pohlaví – možná dokonce z jedné a té samé nemocnice, kteří spolu randí, kdo ví, třeba už od střední školy, si musí od sebe občas dát svátek. Ale cestovat sám jako kůl v plotě měsíc po slunečních lázních Španělska křížem krážem od pobřeží k pobřeží přes hory, lesy, citroníkové plantáže a olivové sady? Procházet se samotný kvetoucími zahradami Alhambry a pít sangrii jako osamělý spířar v cofee shopu v Barceloně, kde úslužný číšník přinese občas nějakou tu gandžu, mi připadalo neslýchané, nepředstavitelné, prostě nemožné. Jak může vůbec vydržet nesdílet zážitky, nerozdělit se napůl o talíř paely nebo smažené kroužky calamarů? Cožpak individualismus a egocentrismus Američanů dospěl už tak daleko v době, kdy my si v sametové horečce dáváme na trička konečně národní vlajky a slovo Freedom, že vydrží už jen sami se sebou? Proč ksakru nejede aspoň se svým psychoanalytikem?!

A protože mě píchne osten pohoršení, zeptám se Lea bez obalu: „Není to nuda cestovat samotný?“

Zazubí se a odpoví: „Necestuju sám. Vždycky se s někým seznámím. Je to fajn. Je to pestrý a nespazuje mě to s nikým dýl než dva dny.“

„Aha,“ zmlknu a najednou nevím co říct.

Uvědomím si, že můj nový známý, Yankee, mluví o něčem, co vůbec neznám a nejde mi to na rozum. Opravdu je možné jít se napojit k řece, v níž se zrcadlíme, sami? Černá kobyłka stojí po třísla v chladivé vodě a bělouš míle daleko po proudu od ní pije taky sám? Ta představa mi vrtá hlavou.

Ale Leo se rozhodne zastavit u benzínové pumpy Shell, aby natankoval, i když je očividně ještě na půlce nádrže, což na palubní desce i z mé zadní pozice jasně zmerčím. „Něco ti ukážu...,“ vyzve mě, abych vystoupil a šel za ním dozadu k autu.

Alice pořád spí, vůbec nepostřehne, že stojíme, a já se až divím.

Takhle přece usínají bez ohledu na bontón malé děti. Ale my jsme hosti řidiče, který nás vyzvedl z prachu na silnici. Měli bychom ho bavit, dokud nás nevysadí, ne se vězt ve svých snech jako v autobuse, do kterého jsme si koupili lístek. Až tenhle stop skončí, umiňuju si, že o tom s Alicí promluví. Ví, ano, je unavená, samozřejmě, ale myslím, že to pochopí... Navíc anglicky umí líp než já, na rozdíl ode mě z angličtiny dobrovolně maturovala, já nedobrovolně jen z ruštiny. Naštěstí jsem si tehdy vytáhnul Puškina: „Ja píšu vam što mogu bolše...“ A vůbec...! Člověka, který musí hodinu a půl mluvit s nefalšovaným Yankeem s německými kořeny chvíli po tom, co padla berlínská zeď, a každou nejbánálnější myšlenku přebreptává příšerným opisem, protože nezná slovíčka a už vůbec se mu nedostává příměrů a porekadel, bolí po takové době hlava úplně strašlivě.

Ale to už Leo utne proud mých tékavých myšlenek a vytáhne bag. To, že to je bag, vím až dnes, ale i tehdy mě trklo určení toho báglu, protože jak píše Shakespeare „nazví růži jinak a bude vonět stejně“. Pochopil jsem, že náš dětský lékař je golfista. Taký mi se zářivým úsměvem, který stál 3 000 dolarů ročně, předvedl elegantní golfovou hůl, dal mi tu stříbřitou lesknoucí se věc potěžkat a pak mi ji vzal něžně z rukou a předvedl mi bez míčku ukázkový odpal. Všichni sanktusáci, a že jich okolo benzínek v horkém španělském srpnu toho roku 1990 nebylo málo, však bych se mezi ně taky počítal, kdybych se tam ve svých kristuskách, které se na rozpáleném asfaltu měnily v ukrutné španělské botky, dokodrcal a žebral o vodu, zpozorněli a s obdivem, úctou a závistí přihlíželi.

Dva chlápci, z nichž jeden vypadal jako bohatý Američan s hojně využívanou klubovou kartou do fitnes centra a druhý jako holka s culíkem s prsy po tatínkovi, si tu zkoušeli ukázkový golfový odpal.

„Už chápeš?“ potěžkával s láskou Leo jednu golfovou hůl a mně podal druhou. „Jezdím si, kam chci a kdy chci, a vždycky najdu soupeře a golfovej green. Věřil bys, příteli, že na Gibraltar se doslova perou, aby si se mnou mohli zahrát?!“

Něco na té představě anglických jupíků, kteří si chtějí s dětským lékařem z Indianapolis za každou cenu zahrát golf, přišlo Leovi tak směšné, že se hurónsky rozřehtal, a jedině fakt, že se Alice začala na sedadle spolujezdce vrtět a budit, ho přiměl, aby si chytil dlaní svá ústa a smích zadusil.

„Pššššš, sorry, nechal jsem se unést,“ omluvil se mi vlídně a pokynul, abych mu podal tu krásnou stříbrnou hůl, se kterou jsem se právě mazlil.

Nechtělo se mi, ale byl jsem jen stopař, jehož holka chrupkala ve volvu mého dobrodince, a můj bágl se vezl vedle golfových bagů toho frajera. Takže jsem mu hůl vrátil.

Moc dobře si všiml, že se do poslední chvíle držím stříbrné hračky jako klíště a rve mi srdce se jí vzdát. Takhle nějak si všichni rytíři v keltských legendách dělali zálsuk na bájný meč Excalibur a raději by propadli peklu, než aby se ho vzdali. Vypadal jsem tedy sice jako nepřilíš atraktivní slečna, ale má mužská soutěživost a vůle po zápolení ve mně byla stejně silná jako v tom Američanovi s vlčím

jménem po předcích z Německa, s nimiž se po pralesích honili a prali vyzbrojení rohoj, krahujci a orli zase mí slovanští předci.

Ted' tedy mezi námi chvíli setrvávala tenká linie civilizace a její nádherný skvostný artefakt, dlouhá golfová hůl pro hru džentlmenů, ve které on byl americká třída, ale já ji nikdy v životě nehrál.

„Hm, vlastně jsem ti ji neměl ukazovat,“ zachmuřil se Leo, „odvezu vás do Granady a adios, amigos!“

„A co kdybych si chtěl zahrát?“ odvážně jsem se zeptal. „Co kdybych si chtěl ťuknout golf jak Angličani na Gibraltarů?“

„Ne, to nejde, věř mi,“ zavrtěl důrazně hlavou a chystal se zavřít kufr, co nejdříve, aby nevzbudil Alici.

„Proč to nejde?“ přelétl mi hněvivý stín přes tvář.

Psal se srpen 1990, od roku 1989 se měnila celá Evropa a stopující hipíci mé generace získávali možná klamný, ale nesmírně intenzivní pocit, že jde úplně všechno na světě.

„Já hraju vysokou hru,“ zašeptal Leo a zašklebil se. „Ten kdo se mnou prohraje, musí zaplatit!“

„A když vyhraje?“ zmohlo mě velikášství a pýcha.

„Cha, cha, cha, cha,“ zasmál se Leo Wolf a zavřel dvířka zavazadlového prostoru. „Nech to být, příteli, tohle není sázka pro tebe...“

„Dobře, čím zaplatit?“ nedal jsem se odbýt. „Já nic nemám...“

Ukázal směrem ke spící Miss Eastern Europe, o čemž se jí dozajista vůbec nesnilo, a řekl tak klidně, až mi to vyrazilo dech.

„Máš svoji holku!“

Á doprdele, tak takhle je to s tím tvým celibátem na cestách a Deborah v offsidu, co, ty bejku?! Takže už chápu! Žádnéj Hanzelka, žádnéj Zikmund. Na co si to tu hraješ, kryso ze žurnálu?! Mně se zdá, že ti nacpu tvý krásný zuby do žaludku!

Stáli jsme proti sobě chvíli jako dva kohouti, já v obličejí rudou krev z naší vlajky, on naopak zdravě opálený dohněda.

„Premýšlej o tom. Nezávazně,“ uzavřel Leo Wolf pragmaticky svou nabídku, a protože na nás už obsluha čerpací stanice mávala, abychom si pospíšili s tím tankováním, nebo co tu, cabrones, vlastně chceme, doplnil nádrž a při placení na kase koupil každému zmrzlinu Magnum.

Má drahá Alice, o níž se ve volvu uhánějícím s plnou nádrží cestou na Granadu nebyvale zvýšil mužský zájem, se probudila, otřela si tvářičku vlhkým kapesníčkem, obdařila našeho pozorného řidiče koketním úsměvem a pak doslova zhltl zmrzlinu, zatímco já se s třetící hlavou trápil jako nikdy v životě. Vztek, pohrdání, morální soudy mnou lomcovaly jako horečka při malárii, a zároveň jsem si v skrytu duše musel přiznat, že bych si přál tuto hrozenou rukavič zvednout a samoliběho Amíka v té vysoké hře, kterou jsem nikdy nehrál, porazit na hlavu.

Nezažívá vlastně každý muž takový nesmířitelný souboj se soky, kteří usilují o paní jeho srdce, dnes a denně? Pouze je nevyhlášený, skrytý, a tím pádem daleko

podlejší a zákeřnější! Není tedy nabídka Lea Wolfa stejnou měrou nestoudná jako velkorysá? A nebili se právě takto rytíři svými dřevci o totéž, o co bychom civilizovaně a hlavně nekontaktně zápolili golfovými holemi na greenu blízko skály Gibraltaru? A nemýlil jsem se v sobě, když jsem prohlásil, že nejsem romantický básník?!

Inu, ne nadarmo jsem odmaturoval z Puškina, jehož jsem skutečně měl přečteného a dokázal celé pasáže Oněgina odrecitovat z paměti. Jeho mužská ješitnost a žhavý temperament po mouřenínském dědečkovi mu v soutěži o krásku jeho srdce přisoudili souborové pistole a ještě byl ten bisexuální francouzský hejsek, se kterým se utkal, na rozdíl od bohémského a labilního umělce po čertech dobrý střelec.

Sledoval jsem ze zadního sedadla volva, jak Alice přebrala iniciativu v konverzaci, ale pochopitelně jsem nemohl po ní převzít vartu v sladkých snech. Realita byla příliš tíživá a její sladké řeči a hihňání se vtipům Lea tak trapné, stejně jako její dychtivý zájem zvědět co nejvíc o femme fatale Deborah, snoubence našeho Casanovy za volantem, že bych neusnul, ani kdyby mi na ústa přiložili gázu s éterem. A v tu chvíli, kdy Alice páčila veškeré nedůležitě podrobnosti o nějaké zdravé a růžolící tenistce ze slavné tenisové akademie, která třeba zrovna v tuto chvíli dělá návrh nějaké mladé slečně z Lotyšska, že si zahrají o jejího chlapce na dva vítězné sety, mi do ucha vlezl škvor pochybnosti, jestli pragmatická volba maníka o osm let staršího než já cestovat s golfovými holemi sem a tam bez jakékoliv drahé polovičky a někoho, komu by musel skládat povinné účty, nemá něco do sebe.

Ale to už nás vítaly kopce Granady. Vjížděli jsme do ulic města až za tmy, všude jen spoře svítily neony, na ulicích pár lidí, spíš pajdajících pejskařů venčících své miláčky než ohnivých mladíků a slečen vrhajících se v rytmu kastanět do náručí noci. Leo si náhodně vybral jeden hotel s vlajkami všech tehdejších států EU a portýr s nažehlenými puky mu přiběhl úslužně odnést z auta věci do hotelu.

„Ubytujete se taky?“ zeptal se Američan.

Oba jsme horlivě zavrtěli hlavou.

„OK,“ usmál se Leo, políbil dvorně ruku Alici, což mi přišlo od Američana ze severu falešné a monarchistické – kdyby byl aspoň z Virginie – však mé přítelkyni taky zacukaly koutky, a mě zdrtil přátelsky ruku mohutným stiskem. „Jestli chcete, zvu vás ráno v devět tady do hotelu na snídani.“

Byl jsem už jako na trní, abychom naše protahované loučení ukončili, ale nemohl jsem své budoucí snoubence žádným způsobem vysvětlit, proč chci prchat někam do nevrlých křovisek na periférii města, kde jsme obvykle pod hvězdným mostem přespávali, jako by mě pronásledovali lesní sršni. A tak jsem poskakoval, jako bych měl nucení na malou, a to strašné tajemství, které jsem chtěl své holce mezi čtyřma očima vybalit, mi lezlo z očí, z nosu i z uší.

Neměl jsem tehdy bůhvíjaké zkušenosti s ženami, ale kdyby mě takhle viděla má matka, neušlo by jí ani ň a okamžitě by na mě uhodila s prstem zabořeným do mého slova Freedom: „Pájo, ty mi chceš něco říct!“ A tak i když jsem matce

nechtěl nikdy říct vůbec nic – to byla jen taková její fixní idea, která ji pronásleduje celý život až dodnes – ona vždy ve mně četla jak v otevřené knize. Ale v tomhle si tedy s Alicí nebyly vůbec podobné. Pchá, prý že si mladý muž vybírá archetyp vlastní matky! Kravina. Vedle Alice bych mohl dostat tanec svatého Víta a mít svrbění jak prašivý pes u cesty a ona se stále jen usmívala, nevnímala má muka a ujišťovala playboye v havajské košili, že rozhodně pozvání na breakfast přijímáme a, kdo ví, možná se naše cesty ještě nerozdvojí, ona sice od dětství toužila poznat především červený arabský palác Alhambra a vychutnat náladu místa jak z Pohádek tisíce a jedné noci, ale i naše trasa má za cíl skálu Gibraltar s evropskými makaky, takže se možná naše cesty ještě spojí.

S těmi makaky a spojením mě tedy dostala, svatá prostoto, a už se mi vážně chtělo strašlivě čurat. Močový měchýř jsem měl natlakovaný jako Papinův hrnc a nebožtík Tycho de Brahe dohromady. Tančil jsem ve svých kristuskách po kočičích hlavách města básníka Lorcy jak bosý derviš a ti dva vypadali, že se do soudného dne nerozloučí a stanou se milenci na poslední pohled. Ach, kdybys věděla, má naivní černovlásko, že makaky bys viděla jen za cenu, že by na tebe makal bez stetoskopu tady ten pan doktor s nehoráznými způsoby a spojení našich cest by rozhodně nebylo duchovní. Konečně se rozloučili, já udělal pár skoků za keř cesmíny a ulevil si dlouho, nekonečně dlouho... Zde pod jasnými hvězdami jsem silným zlatým proudem značkoval teritorium, které mi nepatří a nikdy nebude patřit.

Hájemství psů věrných krvi, králi, dýce i kříži.

Netuším, jestli to byla jen sluchová halucinace, anebo jsem opravdu slyšel Leův zvuký hlas, který na mě volal mefistofelovskou nabídku: „Přemýšlej o tom. Nezavazně!“

Skoro jsem si z toho ukápl do slípů, ano, tehdy jsem ještě nosil slipy... Hříchy mládí...

(Úryvek z knížky Tátologie 2 aneb Nefňukejte a pochlapte se, která vyšla v listopadu 2012 v nakladatelství Mladá fronta, Praha a navazuje na titul Tátologie aneb Rady začínajícím tatínkům, kteří nechtějí brzy skončit z roku 2011, oceněný Cenou Arnošta Lustiga.)

PAVEL BRYCZ (28. 7. 1968 Roudnice nad Labem) je prozaik, textář, publicista a scenárista. Píše pro dospělé i pro děti. Vydal povídkové soubory Hlava Upanišády, Jsem město, Miloval jsem Teklu a Malá domů. Dále novely Sloni mlčí, Mé ztracené město a romány Patriarchátu dávno zašlá sláva a Svatý démon. Pro děti vydal Kouzelný svět Gabriely a Dětský

zvěřinec. Píše dětské seriály i dramatické pohádky pro Český rozhlas. V roce 2010 mu vyšla v Albatrosu třetí dětská knížka Bílá paní na hlídání, na jejíž motivy chystá Česká televize stejnojmenný animovaný večerníček podle jeho literárního scénáře, premiéru měl v roce 2012. Žije střídavě v Praze a v Jablonci nad Nisou.

Dotek smrti

Irena Eliášová

Hle, stará dáma přišla si ke mně,
Vedle mě usedla si,
Dotkla se mně lehce,
jak studená a chladná
mně skonat se ještě nechce!

Ne! Což nevidíš? Ještě jsem živ!
Ne! Neber mi život můj,
Že tak brzo přišla jsi to je div!
Já nezval tě, ještě chvílku, musím splatit dluh.

Dluh říkáš? To splatit chceš?
Vím, nejsi stár – ale nemocen!
Já odejmu od tebe muka velká,
bolesti ukrutné, tu nemoc zlou, jež sžírá tělo tvé!

Jen malinko se dotknu – vidíš?
Bolest je pryč! Jaká slast!
Trpět již nebudeš, to mi věř,
Teď obejmu tě celého – už je čas!

Ne! Nechci tvoje objetí,
Jsi krutá a zlá, ne – nech mě být,
mé tělo bolí až k zbláznění
přesto ještě já chci žít!

Jdi si jina, tam stařenka
nemohoucí, zve tě ke své posteli,
ona volá tě, slyšíš?
Já ještě nejsem stár, to jen nemoc trápí
tělo mé, odejdi a nevracej se již!

Stařenka ještě nemá čas, ještě
svíce její hoří, jdu si pro tebe
tak už vstaň, jsi jen nicota
nemoc tě velká moří,
již nadešel tvůj čas, tvá svíce zhasíná...

IRENA ELIÁŠOVÁ se narodila 3. 5. 1953 v obci Nová Dedina na jihozápadním Slovensku. V deseti letech se rodiče odstěhovali do Chrástavy a od té doby žije v Čechách. Ke svému Romství se hrdě hlásí. Literatuře se věnuje od mládí. Vyšlo: *Naše osada, smutné veselé i tajemné příběhy Romů*, v knize *Devla, Devla* jsou také úryvky z její knihy, za kterou byla oceněna. Dokončena je povídková kniha *Cikánský život*, připravuje román *Rub a Líc*. Je členkou Obce spisovatelů.

Básně

Poezie se
Z našeho života
Vytrácí
Ona udržuje mladost
A radost
V nás

...

Vděčnost a pokora
Jsou vlastnosti
Kulturního
Člověka

NEVÍM

Nevím co ještě
Stihnout mám
Čas běží
A já s ním
S dechem už
Nestačím
Vše se mění
Jak v létě obilí
Na poli
Jak květy na louce
Já spěchám
Ale všechno již
Nedohoním

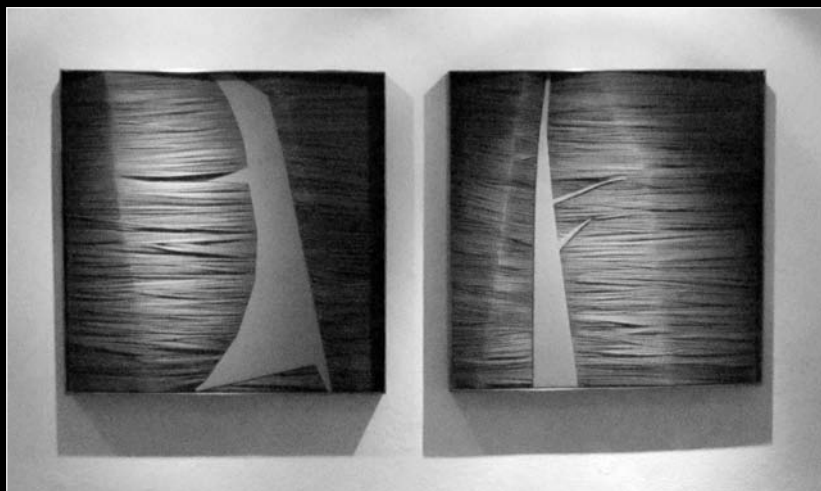
Emil Klučár

Píšu a trhám
Píšu a škrťám
Píšu a do desek
Ukládám
Až bude toho dost
A budou to slova
Hezká
Rozdám je lidem
Pro radost
A to ještě
Dneska

MUDr. EMIL KLUČÁR je autorem řady rukopisných sbírek, z nichž představujeme tento výběr. Básně též publikoval v 70. a 80. letech ve Vpředu a bratislavských časopisech, též pod pseudonymy.

Martin Dräger v Metal Gallery

Známý liberecký umělecký kovář Martin Dräger oslavil v pátek 9. listopadu 2012 své 60. narozeniny stylově, výstavou svých menších kovových plastik z posledních let a kompozic ze dřeva v liberecké Metal Gallery. Jeho realizace, například tepaná zábradlí, ocelová schodiště, křbová kamna a mříže najdeme různě po Česku, Německu, Rakousku, ale také v Emirátech, v Abú Dhabí. Od 80. let je na volné noze, a vedle komerčních zakázek a restaurátorských prací se věnuje volné tvorbě. Zúčastňuje se řady kovářských symposií a vystavuje buď sám, nebo s kamarády ze skupiny Kovový objekt. Vystavoval například ve Vídni, Mnichově, Antverpách a v Praze.

Výstavu zahájil Pavel Vursta a Drägerovu uměleckou tvorbu shrnul Jan Mohr, kurátor sbírek Severočeského muzea. Já bych řekl, že duch Drägerovy

tvorby je ovlivněn materiálem, se kterým většinou pracuje. Martin má „osahané“ vlastnosti železa a používá ty nejméně očekávané. Před lety vytvořil Lambadu, tanečníka a tanečnici, kovové objekty, které pruží, kmitají, pohybují se. To, co na výstavě připomíná poklop na pokrmý, používaný v lepších restauracích, ale když na něj sáhnete, zahoupe se, je technicky řečeno nezvykle tvarované ocelové pero. Na

výstavě bohužel nebyl Drägerův „Čajník“, jak čajník vypadající, ale přitom několik kilogramů vážící, protože byl zhotoven z plného materiálu, oproti čajníku stacionární věc, setrvávající na jednom místě. Podobně jeho autor nejprve prostory ve Švermově ulici č. p. 86/17 nejprve pronajal a pak koupil. Do vlastní Metal Gallery můžete nahlédnout širokými okny z ulice, střídají se zde výstavy spřízněných umělců, pracujících s železem.

Za galerií v bývalé dílně postupně Martin Dräger vybudoval svérázné kovářské muzeum se starou výhní, dmychadly a kovářským nářadím, vidíte kovadlinu, nějakou ohýbačku, pec, ve které se po vernisáži pečou kuřata, ale najdete tu také sbírku starých kamen, a i další předměty s kovářstvím přímo nesouvisející. Chybí zde popisky,

málokdo z návštěvníků pozná, k čemu všechny zde umístěné věci sloužily, musí vzpomínat, hádat, je to jakýsi magický prostor, zachycující ducha doby rukodělných řemeslníků. Na muzeum – dílnu navazuje zahrada, kde vystoupily dvě Trutnovské ohnivé dívky, tmou kroužící pochodně na řetězech připomněly africké artisty v Marakeši.

Na vernisáži byla hlava na hlavě, přijeli kolegové kováři, přišli fotografové, sochaři, architekti, malíři, muzejníci, další lidi kolem kumštu i sousedi ze čtvrti. Výstava je zajímavá a svým způsobem vtipná. Vernisáž ukázala, že se o umění stále zajímá i střední a starší generace. Návštěvu galerie a muzea si můžete domluvit na telefonu 603 271 758. Výstava potrvá do konce února.

Otto Hejnic

Josef Honzík

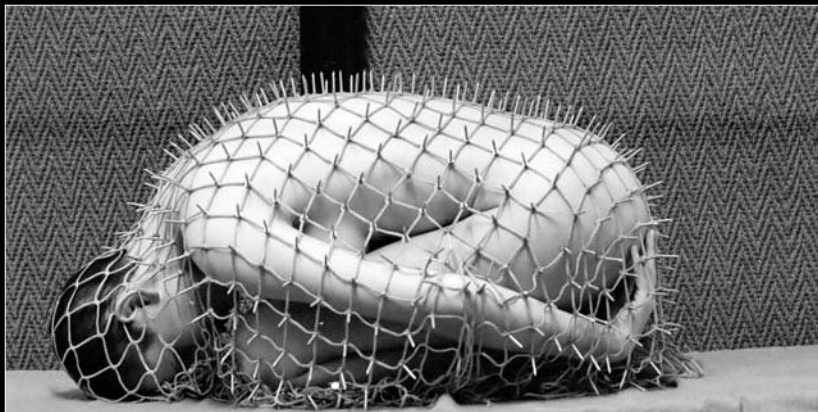
V podzámí liberecké radnice byla 20. září hojně navštěvená vernisáž libereckého fotografa Josefa Honzíka. Výstavu můžete vidět do 2. listopadu, od pondělí do pátku, od 10 do 17 hodin.

Kurátor Luděk Lukůvka na zahájení řekl: „Fotografická cesta Josefa Honzíka začala v roce 1978, kdy se věnoval rodinné fotografii a také začal fotit zátiší částečně inspirován Josefem Sudkem. Žánr figurální fotografie, akt a portrét s nepřehlédnutelnou tendencí k výrazně stylizovaným, až inscenovaným záběrům, je dodnes poznávacím znamením Josefa Honzíka.

V 90. letech začal Honzík spolupracovat se sochařem V. K. Novákem, jemuž nafotil celou sérii šperků, kde zajímavě inscenoval postavy-modely, nositele Novákových šperků. Osobitost Novákových kreací, různých hranolů a skleněných štěpů na tělech modelů vytváří vtipnou hru, kde fotograf je rovnocenným partnerem a dodává dílu další rozměr.

V liberecké Galerii U Rytíře je nyní k vidění retrospektivně pojatá přehlídka mapující zásadní soubory fotografií. Kromě převažujícího aktu a portréty jistě překvapí i nefigurální cyklus

Brandl I–VII, ztišené záběry jednoduchých statických prostorů staré továrny. Rovněž tak odvážně stylizovaný autoportrét v sérii „Samospoušť“, který zaujme neobvyklým výtvarným zpracováním strukturovaným „škrábanými“ liniemi, použitím lepenky, apod. Zde autor dosáhl překvapivě nejvýtvarnější podoby svých fotografií, když záběry v podstatě nejintimnější povahy dokázal posunout do osobitě obrazové kvality. Postava, variovaná

v nejružnějších pozicích často s nejasně identifikovaným uměleckým objektem, prochází transformací skrze sérii fotografií. Transformace se někdy ustálí v detailech intimních partií, které se ovšem stanou krajinami lehce odosobněnými a ukazujícími někam dál. Tady se Josefu Honzíkovi povedlo docílit toho, že mužský akt přenesl z konvenční žánrové stylizované „nahrůty“, příp. vulgarizující intimity, kam by bylo nebezpečné sklouznout, do zcela nové svěbytné obraznosti. To je asi největší překvapení celé výstavy.“

Co lze k slovům Ludka Lukůvky dodat? Myslím, že nejdůležitějším a znepokojujícím prvkem výstavy je jakási agresivita. Akty od Drtikola přes Kuščínského obecně zobrazovaly nějakou harmonii, hledaly ideál krásy, „hladily“. Tomu se snaží autor vyhnout, myslím. Ty nejružnější kompozice jak by popisovaly nějaké týrání, zachycovaly jedince ve světě, který bolí. V tom vidím originalitu Josefa Honzíka.

Otto Hejnic

STŘEDA

15. 5. 2013

18.00–20.00

**7. ročník
ČTENÁŘSKÉHO
HAPPENINGU
také v Liberci!**

ČTENÍ Z NOVINEK EVROPSKÉ LITERATURY

paralelně na 4 místech, začátky v 18.00, 18.30, 19.00 a 19.30 hodin

- Atrium Hotelu Babylon
- Dopravní podnik měst Liberce a Jablonce n. N. – historická tramvaj
- Hasičský záchranný sbor Libereckého kraje (Šumavská ul.)
- Krajský úřad Libereckého kraje (terasa/vstupní hala)
- Markéta Tallerová
- Martin Polách
- Ladislav Dušek
- Marek Sýkora

Pořádá Krajská vědecká knihovna v Liberci ve spolupráci s Českými centry a Rakouským kulturním fórem v Praze v rámci projektu „European Literature Nights 2012–2014“

rakouské kulturní fórum™

Knihovna Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

Krajská vědecká knihovna v Liberci (KVK)

e-mail: library@kvkli.cz

www.kvkli.cz

Kruh autorů Liberecka (KAL)

e-mail: jakub.sebelka@volny.cz

http://www.kruhautoruliberecka.cz/

ISSN 1214 - 2751

Bibliothek Liberec
Knihovna Liberec
Library Liberec

*Vedle vrcholků krkonošských a jizerských objevila se v Čechách
Mnozí odvážlivci, když se octli na počátku velikolepého měsíce června*

V zámku bylo práce a běhu o překot.

Pamatuji to jako dnes, ač od té doby uplynula třetina století.

*Blázniviny se rozsévají
Sem, knihomilče, knihu zvláštní ždáš-li míti!*

Who's there? Stanu se menším a ještě menším, až budu nejmenším na celém světě. Nothing is there.

Die Welt ist alles, was da ist.

A me, mamó, adarig džav, so me tuke adaj mukha.